

3๒1.๘013

๗๒3๒๗

C ๘

การสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต 23 พระโขนง กรุงเทพฯ ๒๒ โทร. ๒๒๒1576 ๒๒1606๘

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิจิตร กนกวัชรพันธุ์

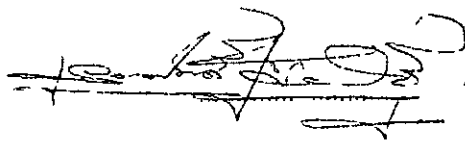
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

10 มีนาคม 2520

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

2/3/87 ธรรม

ประธาน

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้เขียนได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไริชา ชรรมา และ อาจารย์เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณบรรดาศักยานิเทศก์ ในจังหวัดต่างๆ ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านในสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง โดยเฉพาะอาจารย์สุนันท์ กลโกสุม อาจารย์ทองหล่อ วิภาวิน อาจารย์อรุณศรี กุมุท อาจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ อาจารย์บุษกร เพชรวิวรรณ อาจารย์สมสรร วงบอยน้อย ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และอาจารย์วิรัช วรรณรัตน์ ที่ช่วยพิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

วิจิตร อนวัชพันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
กำนำ	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	4
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	4
สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้	5
ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	5
กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
2 เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3 วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	17
การรวบรวมคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	17
การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	18
การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	24
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31
ลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล	31
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	40
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	40
กลุ่มตัวอย่าง	40
วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42

บทที่

หน้า

อภิปรายผล	43
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	47
ภาคผนวก	49

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	21
2	คำศัพท์ประสิทธิผลของความเชื่อมั่นของแต่ละคุณลักษณะและของทั้งฉบับ	22
3	ค่าสหสัมพันธ์ภายในของชุดลักษณะของศึกษานิเทศก์ 10 ด้าน	23
4	จังหวัดและจำนวนศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษาต่างๆ ที่สุ่ม มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง	25
5	อายุของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา	28
6	จำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ของกลุ่ม ตัวอย่างที่นำมาศึกษา	29
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของชุดลักษณะของศึกษานิเทศก์ แยกตามเพศ	32
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของชุดลักษณะของศึกษานิเทศก์ แยกตามอายุ	33
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของชุดลักษณะของศึกษานิเทศก์ แยกตามจำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์	34
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนของชุดลักษณะของ ศึกษานิเทศก์ โดยแยกตามวุฒิ	36
11	เปรียบเทียบความแตกต่างของชุดลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านความรับผิดชอบ เมื่อแยกตามวุฒิ	37

12	เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านการประเมินผลงาน เมื่อแยกตามวุฒิ	38
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านการเป็นนักวิจัย เมื่อแยกตามวุฒิ	39

คำนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการทุกสาขา ได้เจริญไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งในเรื่อง การเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน มีวิธีสอนใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอๆ เช่น วิธีสอนแบบสอบถาม-สืบสวน แบบจุลภาค แบบโปรแกรม หรือแบบศูนย์การเรียน เป็นต้น ในทางค่านี้นั้นเนื้อหาวิชาที่กำลังปรับปรุง หลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เนื้อหาวิชาใหม่ๆ บางวิชาที่มีแนวโน้มว่าจะถูกนำเข้ามา บรรจุในหลักสูตรใหม่ ซึ่งจะประกาศใช้ภายใน 1 - 2 ปี นี้ เช่นวิชาคณิตศาสตร์แนวปัจจุบัน อันจะ มองเห็นได้จากแนวโน้มของกรมสามัญศึกษาซึ่งได้จัดทำโครงการอบรมครูที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในทางค่านี้นี้ คือ ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตลอดจนศึกษานิเทศก์กรมสามัญ ศึกษาประจำจังหวัดต่างๆ ที่ทำหน้าที่นิเทศเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ หรือแม้กระทั่งครูประสงค์หรือความมุ่งหมาย ของการสอนก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ของเดิมนั้นจะเขียนหรือระบุไว้เป็นความมุ่งหมาย อย่างกว้างๆ หรือความมุ่งหมายทั่วไป ในปัจจุบันนี้แนวโน้มว่าจะใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแทน การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการดังกล่าว ย่อมเป็นปัญหาสำหรับครูเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะครูที่สอน ในโรงเรียนราษฎร์ที่มีวุฒิทางครูต่ำ ซึ่งครูเหล่านี้ มีภาระกิจในการสอนและอบรมเด็กมากอยู่แล้ว ก็จะเห็นได้จากการที่ครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่ต้องสอนไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง ครูบางกลุ่มที่สอนอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ต้องสอนถึงสัปดาห์ละ 25 ชั่วโมงก็มี (กรมสามัญศึกษา , 2505 : 10 - 12)

เนื่องจากภาระกิจการสอนและอบรมเด็กมากดังกล่าว ครูเหล่านั้นส่วนใหญ่จึงไม่สามารถ ที่จะติดตามความเจริญก้าวหน้า หรือความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาทัน ด้วยเหตุนี้ ในปี พ.ศ.2497 กรมสามัญศึกษาจึงได้เสนอกระทรวงศึกษาธิการขอจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ขึ้น ด้วยทางกรมสามัญศึกษา ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการช่วยเหลือครูทางค่านี้นั้นวิชาการ หรือค่านี้นั้นการเรียนการสอน และเพื่อ

ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษาให้มีความมาตรฐานสูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาจึงอนุมัติหลักการให้กรมสามัญศึกษาแต่งตั้งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดขึ้น (ปัจจุบันเรียกว่า ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด) และในปี พ.ศ. 2503 กรมสามัญศึกษา ได้ดำริให้มีการจัดตั้งคณะศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำภาคขึ้น 12 ภาค (ปัจจุบันเรียกภาคการศึกษาว่า เขตการศึกษา) ปัจจุบันงานนิเทศการศึกษาได้ขยายออกไปกว้างขวางทั่วทั้ง 12 เขตการศึกษา และครบทั้ง 71 จังหวัด ขณะนี้มีศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษาทั้ง 12 เขต รวม 89 คน ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดทั้ง 71 จังหวัด รวม 682 คน (บันทึกการนิเทศการศึกษา , 2518 : 1 - 66)

ศึกษานิเทศก์ที่ใกล้ชิดกับครูประจำชั้น หรือครูที่สอนในชั้นประถมศึกษามากที่สุด คือ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งทำงานนิเทศการศึกษาอยู่ในจังหวัดทุกจังหวัด กรมสามัญศึกษาเคยกำหนดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีความคิดริเริ่มดี มีไหวพริบดี มีความเฉลียวฉลาดเป็นที่ไว้วางใจได้ มีความมานะอดทน เสียสละเพื่อการทำงาน มีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ มีใจกว้างขวางยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น พยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ (ศึกษานิเทศก์รุ่นที่ 13 กรมสามัญศึกษา , 2514 : 4 - 5) และให้หน้าที่ดังต่อไปนี้

1. วางแผนปฏิบัติงานทางวิชาการและธุรการของหน่วย
2. ทดสอบโรงเรียนประถมศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
3. จัดทำและปรับปรุงโครงการสอนของจังหวัด
4. นิเทศการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษาอื่นๆ
5. ควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
6. จัดประชุมอบรมครูในระดับจังหวัด
7. ให้ความช่วยเหลือในการประชุมอบรมครูระดับอำเภอ ระดับกลุ่ม ระดับโรงเรียน และให้ความช่วยเหลือตามคำขอ

8. ผลึกและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
9. ค้นคว้าทดลอง และวิจัยงานทางวิชาการ
10. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาทางงานวิชาการ
11. ประสานงานระหว่างครู ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ
12. ประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง
งานที่นอกเหนือที่กล่าวนี้ให้ถือเป็นงานพิเศษ

ทั้งๆ ที่กรมสามัญศึกษาได้ตั้ง เกณฑ์เกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้เทศ
การศึกษา หรือเป็นศึกษานิเทศก์ไว้ว่า ต้องมีคุณลักษณะและหน้าที่ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ในการ
ปฏิบัติงานจริงๆ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
เพราะเคยมีตัวอย่างมากมาย ที่ครูรู้สึกท้อใจเวลาศึกษานิเทศก์ไปเยี่ยม เป็นที่น่าเสียดายที่ปรากฏ
ว่า ส่วนมากเป็นเพราะวิธีปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เอง (รองรัตน์ อิศรภักดี , 2504 . 112)
อีกอย่างหนึ่งในปัจจุบัน การศึกษาระดับประถมศึกษาศึกษานั้น ไม่ใช่กระทรวงศึกษาธิการจัดฝ่ายเดียว
อย่างแต่ก่อน การศึกษาระดับนี้ ในปัจจุบันส่วนใหญ่กรมการปกครองของกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้
จัด เมื่อทางกำนบริหารเปลี่ยนไปเช่นนี้ งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำ
จังหวัด จะต้องมีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนมากขึ้นอีก คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา
ประจำจังหวัด ที่ทางกรมสามัญศึกษาเคยกำหนดไว้แต่เดิม ตั้งแต่ พ.ศ.2500 ยังจะเป็นคุณสมบัติ
ที่พึงประสงค์หรือเหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบันหรือไม่ คุณลักษณะตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ
ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา มีส่วนสัมพันธ์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อครู ต่อการเรียนการสอน
ต่อการปรับปรุงมาตรฐานของการศึกษา ถ้าหากว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมของศึกษานิเทศก์ฝ่าย
สามัญศึกษาประจำจังหวัด เป็นไปในทางที่ดี เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบันแล้ว ก็จะเป็นผล
ส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี การศึกษาของชาติก็เจริญก้าวหน้า สำเร็จผลตาม
เป้าหมายของชาติ มาตรฐานการศึกษาของประเทศก็จะสูงขึ้น ภัยเหตุจึงกล่าว เรื่องของ
คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย คือ

1. เพื่อทราบคุณลักษณะต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด และปริมาณความแตกต่างของคุณลักษณะเหล่านั้น เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด และวุฒิของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด
2. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความสำคัญและมีประโยชน์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดทั้งหลาย จะได้ทราบว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษามีอะไรบ้าง จะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน ต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่สถาบันอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า หรือสถาบันอื่นใด ที่เป็นสถานที่ผลิต หรือเตรียมนักศึกษา หรือบุคคลให้ออกไปเป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดที่ดีที่เหมาะสมต่อไป
3. เป็นการเริ่มต้นการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดในด้านอื่นต่อไป
4. อาจนำเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดฉบับนี้ ไปใช้ในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าเป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. ศึกษาในเทศบาลสามัญศึกษาประจำจังหวัดชายและหญิง มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่างกัน
2. ศึกษาในเทศบาลสามัญศึกษาประจำจังหวัดที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่างกัน
3. ศึกษาในเทศบาลสามัญศึกษาประจำจังหวัดที่ทำงานในเทศกการศึกษามานานไม่เท่ากัน มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่างกัน
4. ศึกษาในเทศบาลสามัญศึกษาประจำจังหวัดที่มีวุฒิต่างกัน มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ที่นำมาศึกษาค้นคว้านี้ เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาระหว่างศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดกับครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเท่านั้น
2. กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดทั้งชายและหญิง ทำงานประจำอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยจะสุ่มตัวอย่างมาศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดทั้งหมด และต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้
 - ก. มีอายุระหว่าง 23 – 60 ปี
 - ข. จำนวนปีที่ทำงาน ตั้งแต่ 1 – 20 ปี
 - ค. เป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย
 - ง. มีวุฒิปริญญาตรี อนุปริญญาหรือเทียบเท่า หรือประกาศนียบัตรที่แสดงว่ามีวุฒิทางอาชีพศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด

จ. เป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ประจำฝ่ายวิชา
ต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายนิเทศการสอน
2. ฝ่ายนิเทศการบริหาร
3. ฝ่ายวิจัยและบริการการศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด หรือ ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา
ประจำจังหวัด หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อมุ่งที่จะเป็นผู้นำของครูและ
นักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน ส่งเสริมช่วยเหลือครูให้เจริญก้าวหน้า
มีความรู้ในวิชาชีพกว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมาย
ของการศึกษา อุปกรณ์การสอน วิธีสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา เป็นผู้
ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดต่างๆ สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติงานประจำอยู่ในจังหวัดต่างๆ ในฐานะ
เจ้าหน้าที่ทางวิชาการของจังหวัด ซึ่งในรายงานการวิจัยครั้งนี้ เรียกว่า ศึกษานิเทศก์

โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา
เทศบาล อนุบาล และโรงเรียนราษฎร์ ที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล หรือชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 สังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด สำนักการศึกษาเอกชน หรือกองการศึกษาพิเศษ

คุณลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ หมายถึง ท่าที อุปนิสัย
ความประพฤติที่มีอยู่ในศึกษานิเทศก์ และแสดงออกมาให้เห็นเป็นการกระทำ เมื่อ
ศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติงานหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งมีอยู่ 10 ประการ อันได้
แก่ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ เทคนิค
ในการพูด การประเมินผลงาน ความคิดริเริ่ม การเป็นนักวิจัย ความยุติธรรม
การสาธิตการสอน และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้คำว่า
คุณลักษณะ

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนเป็นประจำอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

ประกาศนียบัตร หมายถึง วุฒิที่ได้รับซึ่งต่ำกว่าระดับอนุปริญญา

อนุปริญญา หมายถึง วุฒิที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ปี หลังจากจบชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือไม่น้อยกว่า 4 ปี หลังจากจบชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้รับวุฒียังไม่ถึงชั้นปริญญา

ปริญญาตรี หมายถึง วุฒิที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 4 ปี หลังจากจบชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือไม่น้อยกว่า 6 ปี หลังจากจบชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น

สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง วุฒิที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ปี หลังจากระดับปริญญาตรี

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาค้นคว้านี้ ตั้งอยู่บนรากฐานของข้อตกลงต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งนำมาจากการแปลผลของแบบสอบถามที่ใช้วิธีการ **The Critical Incident Technique** นั้น เป็นตัวแทนของคุณลักษณะที่สำคัญ (Significance) ของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด
2. ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดทุกคน มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดสำคัญประจำตัวอยู่แล้ว
3. ศึกษานิเทศก์ ที่มีอายุราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฯ 5 ปี หรือต่ำกว่า ผู้วิจัยถือว่าเป็นศึกษานิเทศก์ฯ ใหม่ เพราะมีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฯ มาโดย เพิ่งผ่านการอบรมมาเพียง 2 - 3 ปี หรือยังไม่ผ่านการอบรมมาเลย

เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ทางการศึกษา เป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการศึกษาเอกสารงานวิจัยนี้ ก็เพื่อที่จะค้นหาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาที่ดี หรือที่เหมาะสมกับภาวะปัจจุบัน มีอะไรบ้าง ซึ่งคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่นิเทศการศึกษาที่ได้จากการค้นคว้าในบทนี้ จะได้นำมาเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งจะได้ศึกษาในโอกาสต่อไป

จุดมุ่งหมายอีกประการหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่นิเทศการศึกษา ก็เพื่อจะได้ค้นหาเทคนิควิธีการศึกษา และเพื่อทราบผลการวิจัยซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ มีทั้งเอกสารภายในประเทศและของต่างประเทศ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงติดต่อกันไป โดยตอนแรกจะกล่าวถึง เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศก่อน แล้วจะกล่าวถึงของต่างประเทศเป็นลำดับต่อไป

เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด เป็นบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างมาก จึงจะเห็นได้ในที่ประชุมศึกษานิเทศก์สังกัดกรมต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ (ฉลอง ศรีจันทร์ , 2501 . 9 - 10) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม ถึง วันที่ 3 พฤศจิกายน 2494 ณ. วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ๖ วั้ดังนี้

1. ช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัด และอาจร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ต่างกรม ช่วยเหลือ
นิเทศโรงเรียนในสังกัดกรมอื่นก็ได้

2. เป็นที่ปรึกษาราชการของกรมเจ้าสังกัด ร่วมพิจารณาชี้แจงถึงความเหมาะสมของ
ครูในโรงเรียนเสนอต่อกรมด้วย

3. ช่วยทำการอบรมครูประจำที่ทำการสอนในโรงเรียน

4. เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายวิชาการ แต่ไม่มีอำนาจบริหาร

5. ทำหน้าที่วิจัยงาน

ลักษณะของผู้ที่จะได้รับคัดเลือกเป็นศึกษานิเทศก์ ฯ มีดังนี้

1. ความรู้ มีวุฒิทางครูอย่างต่ำ ป.ม. หรือเทียบเท่า และถ้าได้เคยผ่าน
สถานการณ์การฝึกหัดครูมาแล้วก็ยิ่งดี

2. ความชำนาญในหน้าที่ครู

ก. เคยเป็นครูมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี

ข. เคยเป็นครูในระดัการศึกษาที่จะไปนิเทศแต่ละแขนงวิชามาแล้ว
ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3. บุคลิกลักษณะ (Personality)

ก. มีมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี

ข. มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

ค. มีไหวพริวจานาเล่ห์เหลี่ยม เป็นที่ไว้วางใจได้

ง. มีความมานะอดทน เสียสละเพื่อการทำงาน

จ. มีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ

ฉ. มีใจกว้างขวาง ยอมรับความบกพร่องเห็นของผู้อื่น

ช. พยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ

ส่วนเกรียง เอี่ยมสกุล (เกรียง เอี่ยมสกุล , 2508 : 6 – 7) กล่าวว่า
งานศึกษานิเทศก์ จะต้องเกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานทางวิชาการอันได้แก่

- หลักสูตร
- ประมวลการสอน
- วิธีสอน
- การทำ การใช้อุปกรณ์การสอน
- โครงการสอน
- กิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร
- บันทึกการสอน
- คู่มือครูประจำวิชาต่างๆ
- แบบเรียน
- หนังสืออ่านประกอบ
- กิจกรรมเสริมประสบการณ์
- การวัดผลการศึกษา

และเข้าไปเกี่ยวข้องกับครู หรือเจ้าหน้าที่ทางการจัดการศึกษา ก็โดยวิธีการประชุม
ชี้แจง การบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การสาธิต การเยี่ยมเยียน การแนะนำ
การผลิตเอกสาร การตรวจสอบ การวิจัย การรวบรวมสถิติ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูลต่างๆ
การทดลอง เพราะฉะนั้นศึกษานิเทศก์ ๓ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ รู้จักคนควา
หาความรู้จากตำรา ต้องพยายามหาทักษะอยู่เสมอ ต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะในวิธีสอนวิชาต่าง ๆ
มีความมั่นใจในตัวเอง ทำงานเกินเวลา อดทน มีแผนการในการทำงาน คอยเพ่งดูถึงกล่าว
ถ้าศึกษานิเทศก์ คนใดทำงานมานานและมีคุณสมบัติต่างๆ ดังกล่าวนั้น ก็ย่อมจะมีประสบการณ์
หรือความชำนาญในการปฏิบัติงานในหน้าที่ดีกว่าศึกษานิเทศก์ ที่เพิ่งปฏิบัติงาน

อีกท่านหนึ่งก็คือ สาย ภาณุรัตน์ (สาย ภาณุรัตน์ , 2508 . 10 – 11)
ได้กล่าวถึงศึกษานิเทศก์ เอาไว้ว่า "งานส่วนใหญ่ของศึกษานิเทศก์ คือทำงานกับครู ไม่ใช่
ทำกับนักเรียน แต่ผลผลิตของศึกษานิเทศก์ จะออกมาที่นักเรียน ผู้ปกครอง องค์การส่วนย่อย

ศึกษานิเทศก์ จะทำงานกับนักเรียนก็ต่อเมื่อ มีเด็กพวกออปรกติ อาจเป็นพวกปัญญาเลิศ หรือ ปัญญาอ่อน ซึ่งเป็นรูปการวิจัย คือวิจัยเฉพาะกรณี

1. ทักษะในการเป็นผู้นำ
2. ทักษะในด้านการบริหาร
3. ทักษะในการมีมนุษยสัมพันธ์
4. ทักษะในการกระบวนกรหมู่พวก
5. ทักษะในด้านการประเมินผล

และนอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ ควรมีความรู้ 2 อย่างคือ รู้เกี่ยวกับตัวเอง และรู้ งานในหน้าที่ งานที่เกี่ยวกับการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ที่จะมีคุณสมบัติและทักษะเหล่านี้ได้ จะต้อง เป็นบุคคลที่ชวนขวหายหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ มีประสบการณ์ มีคุณวุฒิ

สำหรับสุรินทร์ สรสิริ (สุรินทร์ สรสิริ , 2508 : 79) ได้ค้นคว้าและแสดง ความคิดเห็นเอาไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีความคิดสร้างสรรค์
- มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
- มีความเข้าใจในกระบวนกรหมู่พวก
- มีไหวพริบดี
- มีวาจาอ่อนหวาน
- มีเหตุผล
- มีความคิดริเริ่ม และควรมีทักษะดังต่อไปนี้
 - ทักษะในการเป็นผู้นำ
 - ทักษะในการทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 - ทักษะในกระบวนกรหมู่พวก
 - ทักษะในการบริหารบุคคล
 - ทักษะในการประเมินผล

และนอกจากนี้ ในทางพฤติกรรมนั้น ศิษยานิเทศก์ฯ ควรจะ

เป็นประชาธิปไตย

มีความเมตตากรุณา

มีความอดทนและใจเย็น

มีความสนใจกว้างขวาง

ควรจะมีรูปร่างหน้าตาดี แต่งกายเรียบร้อย

มีความเที่ยงตรง และวางตัวเป็นกลาง

เข้าไหนเข้าไถ่ มีการยืดหยุ่น

มีอารมณ์ขัน

เห็นความดีของผู้อื่น และยกย่องผู้อื่นอย่างจริงจัง

จะเห็นได้ว่าทั้งสองท่าน คือ สาย ภาณุรัตน์ และ สุรินทร์ สรสิริ มีความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะของศิษยานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตรงกันอยู่หลายประการ เช่น ในเรื่องทักษะต่างๆ ที่ศิษยานิเทศก์ฯ ควรมี เป็นต้น

ความคิดเห็นหลายประการ เกี่ยวกับคุณลักษณะของศิษยานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ของนักการศึกษาไทย รู้สึกว่า ส่วนใหญ่ หรือหลักการสำคัญๆ จะคล้ายคลึงกันมาก จะต่างก็เฉพาะในส่วนปลีกย่อย อย่างเช่น ประชุมสุข อาชนำรุ่ง (ประชุมสุข อาชนำรุ่ง , 2496 : 24 - 27) ได้ค้นคว้าและแสดงความคิดเห็นเอาไว้ว่า ศิษยานิเทศก์ฯ ควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องมีความสามารถปลุกฝังเป็นญาติที่ดี เพื่อทำงานร่วมกับครูแต่ละคน
2. ต้องสามารถทำให้อีกฝ่ายหนึ่งไว้วางใจตน
3. ต้องเป็นผู้ที่เห็นใจผู้อื่นและตั้งใจทำงานจริง
4. ต้องเป็นคนเปิดเผย ไม่มีอุปาทาน
5. ต้องสามารถแนะนำให้นำไปแก้ปัญหาได้
6. ควรมีความอดทน ตั้งใจ และต้องสามารถทำงานได้โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย จนกว่าจะได้รับผลที่ต้องการ

7. การเป็นผู้จัดเจนในการสอนอย่างไฉฉลคื
8. ทำให้เป็นผู้เชือถือไคของกรทรวง คณะครู และเพื่อนร่วมงาน
9. ปฏิบัติหน้าทคักรงาน และปฏิบัติคอกหมุคณะควยไจรักอาชีฟ
10. เชาไจพึนฐานควมสัมพันธ์ระหวางนักรเรียนกับครู และระหวางครูกับครูใหญ่
11. รู้จักเคารพวยุฉิ ควมจักเจน ค่ำแหนง และยศ แต่ไม่ละโอกาสที่จะช่วยเหลือบูกกลอนทุทชั้น ทุควัย และทุทค่ำแหนง
12. พยายาพากเพียรที่จะปรับปรุ้งสมรรถภาพของตนเองให้ดีขึ้น
13. เป็นผู้วางขวางชวางคอดผู้อื่น และยอมรับฟังควมคิเห็นของผู้อื่น
14. ไม่ละโอกาสที่จะทดลองควมคิใหม่ ๆ
15. ยินดีรับฟังควมคิเห็นต่าง ๆ เติมไจที่จะเรียนรูจากผู้อื่น
16. ให้คาชมเชยแก่ผู้ที่ควรไกรับชม
17. ควบรยกองชมเชย เมื่อจะเป็นประโยชน์แก่บูกกาคัเกี่ยวของ
18. ให้ขอเสนอแนะควมความเป็นจริงและจากการสอบถาม
19. ปรับปรุ้งควมคิหวั ๆ ไป ให้ใช้ไคกับสถานการณ์เฉพาะเรื่อง
20. เอาไจใส่คนหาเหตุของปัญหายุงยากทาง ๆ

ส่วนกรมสามัญศึกษาเอง ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งศึกษานิเทศก์ฯ มานั้น ได้กำหนดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดเอาไว้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ว่า

- ต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
- มีความศรัทธา เริ่มคื
- มีท่วงทีวากัน่าเลื่อมใส
- เป็นที่ไว้วางใจไค
- มีความมานะอดทน
- เสียสละเพื่อการงาน

มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ

มีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

พยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ

และคณะกรรมการสามัญศึกษา ก็ได้ออกระเบียบเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ฯ ซึ่งเรียกว่า

"ระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519" (กรมสามัญศึกษา , 2520 . 107 - 111) ได้กำหนดคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์เอาไว้ว่า นอกจากจะมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่กำหนดไว้ในบัญชีมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู ทั่วยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูแล้ว ต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ประกอบด้วย

1. มีประสบการณ์ในการสอนวิชาที่จะนิเทศมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมีคุณวุฒิ ในงานที่จะนิเทศหรืองานบริหารการศึกษา
 2. มีประวัติการปฏิบัติงานดี
 3. มีบุคลิกลักษณะดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ผู้นำทางวิชาการและบริหารการศึกษา เช่น เป็นผู้มีความสามารถสูง มีผลงานในวิชาที่จะนิเทศปรากฏ มีความคิดริเริ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นต้น
 4. มีความประพฤติดี เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างของครูได้
 5. เป็นผู้ที่ครูเลื่อมใส ศรัทธา ในความรู้ความฉลาด โดยยึดถือผลงานเป็นเกณฑ์
- เท่าที่กล่าวมานั้นเป็นความคิดเห็นของนักการศึกษาไทย ซึ่งได้จากการศึกษารวบรวมมา เห็นว่าไม่มีการค้นคว้าวิจัยอย่างจริงจัง ซึ่งต่างกับต่างประเทศ ที่สนใจศึกษากันอย่างกว้างขวาง และน่าสนใจอย่างยิ่ง

ฮิกส์ (Hicks , 1960 : 7 - 8) ได้ลงแบบสอบถามไปถามครูเกือบ 700 คน เกี่ยวกับคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ว่า ควรเป็นอย่างไร บปรากฏว่า

ต้องเป็นคนรู้จักปรับตน

ในการทำงานต้องรู้จักยืดหยุ่นได้

ต้องเป็นกนรู้จักหลักในการร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น

ในการนิเทศการศึกษาต้องรู้จักวิธีการทางวิทยาศาสตร์
ต้องเป็นนักรู้จักคิดอย่างฉลาด รู้จักคิดทั้งแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์
ต้องเข้าใจสิ่งที่มาแล้ว เพื่อนำไปเป็นสาเหตุในการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหา

ในโลกาสต่อไป

สำหรับ กวินน์ (Gwynn , 1961 : 27 - 33) ได้กล่าวไว้ว่า ศิษยานิเทศก์
ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีความเข้าใจเด็กและครู
- มีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- มีความรู้เชี่ยวชาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
- มีความรู้เชี่ยวชาญในวิธีสอนต่างๆ และปีติปลในการถ่ายทอด
- เป็นผู้ประสานงานดี
- มีความรู้ในทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- รู้จักส่งเสริม หรือสนับสนุน หรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน
- มีความเป็นกันเองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
- มีความรู้ในการวางแผนงาน การปรับปรุงหลักสูตร และการวิจัยเกี่ยวกับ
หลักสูตร การเรียนการสอน เป็นอย่างดี
- ต้องมีความคุ้นเคยกับระบบการบริหารของโรงเรียน กับครู นักเรียน
และประชาชนในท้องถิ่น

ส่วน ดอนสแคล (Lonsdale , 1967 . 204 - 205) ได้วิจัยค้นคว้า
พบว่า คุณสมบัติของศิษยานิเทศก์ควรเป็นดังนี้

- มีความรู้ทั้ง ทางด้านการสอน ด้านจิตวิทยา และการถ่ายทอด
- มีความอดทน
- มีมนุษยสัมพันธ์
- เข้ากับผู้อื่นได้
- รู้จักปรับปรุงตนเอง

นักการศึกษาอีกท่านหนึ่ง คือ สเปียร์ส (Spears , 1953 : 163 - 165)
ได้ทำการวิจัยและเสนอแนะเอาไว้ว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นดังต่อไปนี้

มีความจริงใจต่อบุคคลอื่น
มีความยุติธรรม เขาพบปะติดต่อได้ง่าย
เขาพบปะติดต่อกอง่าย
ยอมรับนับถือบุคคลอื่น
มีความอดทน
มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
มีความเป็นผู้นำ
มีทักษะต่างๆ เหมือนอย่างครู
มีความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษา
มีความซื่อสัตย์สุจริต
รู้สึกสนุกในการทำงานในหน้าที่
มีจิตใจกว้างขวาง
เป็นนักฟังที่ดี

มีทัศนคติ (เจตนคติ) ในอันที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ๆ เท่าที่ได้รวบรวมมาจากเอกสารและ
งานการวิจัยของนักการศึกษาต่างๆ เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก แต่ละถิ่น แต่ละทัศนะ และแต่ละกรัง
ที่ทำการวิจัยได้ผลแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลส่วนใหญ่ที่สำคัญๆ จะเหมือนกัน จะต่างกันก็
เฉพาะรายละเอียด หรือข้อปลีกย่อยเท่านั้น

วิธีดำเนินการศึกษาคนควา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมคุณลักษณะที่เอื้อเพื่อต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์
2. การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์
3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และวุฒิ ซึ่งจะได้แยกกล่าวทีละตอน ดังนี้

1. การรวบรวมคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

ในการศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ นั้น ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อรวบรวมคุณลักษณะดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ก. ใช้วิธีการที่เรียกว่า Theoretical Approach หรือ Rational Approach คือการศึกษาคุณลักษณะที่ดีต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ จากตำราต่างๆ งานวิจัย เอกสารและวิเคราะห์เนื้อหาจากทฤษฎีต่างๆ ทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ ที่กล่าวมาแล้วในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข. ใช้วิธีที่เรียกว่า Empirical Approach โดยวิธีการของ กิลฟอร์ด (Guilford , 1965 : 415) ซึ่งฟลานาแกน (Flanagan, 1954 : 354 - 355) เรียกว่า "พฤติกรรมพหุพจน์" (The Critical Incident Technique) วิธีการนี้ กิลฟอร์ดกล่าวว่า เป็นวิธีการที่จะช่วยค้นหาปัญหาหรือพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลได้โดยให้บุคคลต่างๆ รายงาน หรือเขียนบรรยายเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้ประสบมาทั้งทางดีและไม่ดี ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามชนิดปลายเปิดให้ศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ

และครู ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้เขียนหรือบรรยายว่า
คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นต้องการและไม่ต้องการ มีอะไรบ้าง ให้ผู้ตอบเขียน
มาเป็นข้อๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้บุคคลดังกล่าวมา
จำนวน 600 คน ได้รับตอบกลับคืนมา ดังนี้ ศึกษาธิการเขต 3 คน ศึกษาธิการ
จังหวัด 30 คน ศึกษาธิการอำเภอ 120 คน ศึกษาพิเศษเขต 47 คน ครู
ชาย 166 คน ครูหญิง 68 คน รวมทั้งหมดได้รับตอบคืนมา 434 คน

ก. การรวบรวมคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และ
สังเคราะห์คุณลักษณะต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ จากรายละเอียดต่างๆ ที่ได้จากข้อ ก.
และ ข. ซึ่งสรุปเป็นคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ ได้ 10 ประการใหญ่ๆ ก็คือ

1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. การตรงต่อเวลา
3. ความรับผิดชอบ
4. เทคนิคในการพูด
5. การประเมินผลงาน
6. ความคิดริเริ่ม
7. ความเป็นนักวิจัย
8. ความยุติธรรม
9. การสาธิตการสอน
10. เทคนิคในการบริหารการศึกษา

2. การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

ในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ครั้งนี้ แบ่งเป็น
ตอนๆ ดังนี้

ก. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคล้ายคลึงกันกับ
การดำเนินการรวบรวมคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ ในข้อ 10 กล่าวคือ เพื่อได้
คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ 10 ประการมาแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตาม
คุณลักษณะนั้นๆ โดยการส่งแบบสอบถามชนิดปลายเปิดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นที่ยอมรับ

นับถือกันทั่วไปว่า มีคุณลักษณะที่ดีบางประการ เช่น มีเทคนิคในการพูด เป็นต้น บุคคลเหล่านั้นได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี เพื่อให้ช่วยกันบรรยายว่า คนที่เป็นที่ยอมรับว่ามี คุณลักษณะนั้นๆ มีพฤติกรรมหรือการแสดงออกอย่างไร นอกจากใช้วิธีนี้แล้ว ยังได้ ศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาว่า คนที่มีคุณลักษณะ 10 'ระการนั้น มีพฤติกรรมอย่างไร จากนั้นจึงได้นำรายละเอียดที่ได้จากการศึกษา 2 ประการดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามเพื่อวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ 10 ประการ

ข. ลักษณะของแบบสอบถาม แต่ละข้อของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกเป็นภาคกระตุ้น (Stimulus) เป็นข้อความหรือประโยคบอกเล่า อรรถาธิบาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมต่างๆ ในแต่ละคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ ตอนที่สอง เป็นตอนให้ผู้ตอบตอบสนอง (Response) โดยการแสดงออกในรูปของการเลือก ในช่องมาตราวัด (Scale) ที่ตรงกับพฤติกรรมหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ มาตราวัดนี้แบ่งเป็น 5 ช่อง คือ "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมากที่สุด" "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมาก" "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยบางครั้ง" "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อย" และ "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด"

ค. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เพื่อจะได้ทราบว่า ข้อคำถามใดมีอำนาจจำแนกพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยได้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาค่าอำนาจจำแนก ดังนี้

(1) ก่อนแรกผู้วิจัยได้สร้างข้อความวัดคุณลักษณะต่างๆ ทั้ง 10 คุณลักษณะๆ ละ 30 ข้อความ เสร็จแล้วทำการทดลองเครื่องมือโดยทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์ฯ ในเขตการศึกษา 2 , 3 , 4 และ 5 จำนวน 100 คน แล้วนำผลมาตรวจในรูปของคะแนน โดยยึดหลักดังนี้

ข้อคำถามใดที่มีความหมายไปทางบวก ถ้าผู้ตอบท่านใดเลือกตอบในช่อง

ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมาก	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อย	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

และในทางตรงข้าม ในข้อใดที่มีความหมายไปในทางลบ ถ้าผู้ตอบท่านใดเลือกตอบในช่อง

ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมาก	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อย	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

(2) การทดสอบค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ และ t - test โดยดำเนินการดังนี้ เบื้องรวมคะแนนทั้งหมดในแต่ละคุณลักษณะแล้ว ผู้วิจัยได้เรียงคะแนนของแต่ละคุณลักษณะจากสูงไปหาต่ำ หรือมากไปหาน้อย เสร็จแล้ว แยกจำนวนคนในแต่ละคุณลักษณะออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูง จากผู้ที่มีคะแนนสูงสุดลงไป ในแต่ละคุณลักษณะจำนวน 25 คน และกลุ่มต่ำจากผู้ที่มีคะแนนต่ำจำนวน 25 คน แล้ว ทำการรายเฉลี่ยและความแปรปรวนของแต่ละข้อความในแต่ละคุณลักษณะ แล้วทดสอบ อำนาจจำแนกโดยใช้ t - test ซึ่งปรากฏว่าค่าข้อความ (Item) มีค่า อำนาจจำแนกที่ดี จะนำมาสร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 154 ข้อ ตามรายละเอียดของจำนวนข้อความในแต่ละ คุณลักษณะ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนข้อความในแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

คุณลักษณะ	จำนวนข้อ
1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	18
2. การตรงต่อเวลา	16
3. ความรับผิดชอบ	12
4. เทคนิคในการพูด	18
5. การประเมินผลงาน	16
6. ความคิดริเริ่ม	12
7. การเป็นนักวิจัย	16
8. ความยุติธรรม	14
9. การบริหารจัดการสอน	14
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา	18

ค่า t ที่คำนวณได้สำหรับข้อความที่เลือกมาใช้ทั้ง 154 ข้อ มีพิสัย
 ตั้งแต่ 1.7112 - 3.9514

(3) การหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามหรือ r_H
 เมื่อได้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบกับศึกษานิเทศก์
 และศึกษานิเทศก์เขต ในเขตการศึกษา 2, 3, 4 และ 5 จำนวน 100 คน เสร็จ
 แล้วนำมาตรวจให้คะแนนดังรายละเอียดในข้อ (2) รวมคะแนนของแต่ละคุณลักษณะ
 แล้วหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของแต่ละคุณลักษณะโดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split -
 half) (ดูน สายยศ และอังคณา ทันทิวิรัตนานนท์ , 2515 : 178) โดยแบ่ง
 ข้อความในแต่ละคุณลักษณะออกเป็นข้อคู่และข้อคี่ นำคะแนนจากการรวมข้อคู่และข้อคี่
 ในแต่ละคุณลักษณะมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้นี้ครั้งแรก
 เป็นค่าของความเชื่อมั่นครึ่งฉบับของแต่ละคุณลักษณะ จึงปรับขยายเพื่อหาความเชื่อมั่น

ของทั้งฉบับของแต่ละคุณลักษณะ โดยใช้สูตร สเปียร์แมน-บราวน์ (Spearman - Brown) ส่วนการหาสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นทั้งฉบับนั้น ผู้วิจัยหาโดยวิธีของ Fisher's z ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแต่ละคุณลักษณะและของทั้งฉบับ

คุณลักษณะ	ค่าความเชื่อมั่น	ค่า t
1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	0.8112	1.1270
2. การทรงต่อเวลา	0.7969	1.0850
3. ความรับผิดชอบ	0.7276	0.9290
4. เทคนิคในการพูด	0.6998	0.8580
5. การประเมินผลงาน	0.7224	0.9180
6. ความกตริเริ่ม	0.8116	1.1270
7. การเป็นนักวิจัย	0.7925	1.0710
8. ความยุติธรรม	0.7885	1.0710
9. การสาธิตการสอน	0.8211	1.1570
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา	0.7868	1.0400
ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ	0.7800	1.0401

(4) การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Construct Validity) ผู้วิจัยได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการหาค่า Intercorrelation ระหว่างคุณลักษณะด้านต่างๆ ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 ค่า Intercorrelation ของคุณลักษณะของ
ศึกษานิเทศก์ 10 ด้าน

คุณลักษณะที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	-	.5138**	.5186**	.3917**	.5101**	.4734**	.0279	.5000**	.0660	.1813
2			.5666**	.5862**	.4042**	.3997**	.0352	.4751**	.0430	.3226**
3				.5379**	.3571**	.1807	.0129	.0074	.0722	.3949**
4					.3940**	.1136	.0146	.5767**	.2248*	.6222**
5						.3116**	.0563	.4532**	.4485**	.3574**
6							.4024**	.4049**	.0145	.0423
7								.4397**	.0727	.4678**
8									.2690**	.3274**
9										.3093**
10										-

* มีนัยสำคัญระดับ .05

** มีนัยสำคัญระดับ .01

เมื่อ คุณลักษณะที่ 1 แทน ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

2 แทน การตรงต่อเวลา

3 แทน ความรับผิดชอบ

4 แทน เทคนิคในการพูด

5 แทน แทนการประเมินผลงาน

6 แทน ความคิดริเริ่ม

7 แทน การเป็นนักวิจัย

8 แทน ความยุติธรรม

9 แทน การสาธิตการสอน

10 แทน เทคนิคในการนิเทศการศึกษา

จากตาราง 3 พบว่า ในจำนวนค่า Intercorrelation 45 มีสหสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 29 คู่ มีสหสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ส่วนคู่อื่นๆ สัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ มีพิสัยของ Intercorrelation ตั้งแต่ 0.0129 ถึง 0.6222 และค่าสหสัมพันธ์เฉลี่ยของแบบสอบถามทั้งฉบับ หาโดยวิธีของ Fisher's z Transformation ได้ .3050 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงว่าแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 10 ด้านนี้ มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแบบสอบถามชุดนี้วัดคุณสมบัติร่วมกันในกันใดด้านหนึ่ง เมื่อพิจารณาว่าแบบสอบถามเหล่านี้สร้างขึ้นเพื่อวัดคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ การที่พบว่าสหสัมพันธ์ระหว่างกันของคะแนนจากแบบสอบถามเหล่านี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง นั่นก็คือ แบบสอบถามเหล่านี้มีคุณสมบัติในด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงควย และอาจกล่าวได้ว่าคุณสมบัติเหล่านี้ของศึกษานิเทศก์ มีโครงสร้างโดยที่จะไปอยู่ในมิติเดียวกัน (Unidimension)

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และวุฒิ

เพื่อเป็นการศึกษาว่า เพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และวุฒิทางกันของศึกษานิเทศก์ จะส่งผลต่อคุณลักษณะต่างๆ แยกต่างกันหรือไม่ จึงดำเนินการศึกษาโดยส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์ ในเขตต่างๆ ดังนี้

ตาราง 4 จังหวัดและจำนวนศึกษานิเทศก์ฯ ในเขตศึกษาต่างๆ
ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เขตศึกษา	จังหวัด	จำนวนศึกษานิเทศก์ฯ
1	นครปฐม	11
	สมุทรสาคร	8
	นนทบุรี	11
2	นราธิวาส	11
	ปัตตานี	10
	สตูล	9
3	สิงขลา	12
	นครศรีธรรมราช	14
	ชุมพร	10
4	ภูเก็ต	8
	พังงา	9
	ระนอง	8
5	ราชบุรี	10
	กาญจนบุรี	9
	สมุทรสงคราม	8
	สุพรรณบุรี	10
6	ชัยนาท	10
	สระบุรี	11
7	พิจิตร	9
	กำแพงเพชร	7
	ตาก	8
	เพชรบูรณ์	10

ตาราง 6 (ต่อ)

เขตศึกษา	จังหวัด	จำนวนศึกษานิเทศก์
8	เชียงราย	9
	ลำพูน	10
	น่าน	9
9	อุตรธานี	10
	หนองคาย	8
10	อุบลราชธานี	11
	นครพนม	11
	กาฬสินธุ์	11
	ร้อยเอ็ด	10
11	ชัยภูมิ	9
	บุรีรัมย์	10
	ศรีสะเกษ	10
12	ชลบุรี	12
	ระยอง	10
	ตราด	9

รวมทั้งรวม 37 จังหวัด และศึกษานิเทศก์ จำนวน 362 คน ซึ่งเป็นจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์ ทั้ง 362 คน ให้ตอบแบบสำรวจหรือแบบสอบถามแล้วส่งคืนมาที่ผู้วิจัย ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืน 282 ฉบับ คิดเป็น 77.90 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนที่ส่งไป จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อยและสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้เพียง 209 ฉบับ

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 209 คน
 สามารถจำแนกออกได้ดังรายละเอียดนี้

เมื่อจำแนกตามเพศ	ชาย 152 คน หญิง 57 คน
เมื่อจำแนกตามวุฒิ	
วุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา	ชาย 40 คน หญิง 4 คน
วุฒิปริญญาตรี	ชาย 97 คน หญิง 43 คน
วุฒิสถงกว่าปริญญาตรี	ชาย 15 คน หญิง 10 คน

เมื่อจำแนกตามอายุ และจำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฯ ได้
 ดังรายละเอียด ในตาราง 5 และตาราง 6 ตามลำดับ

ตาราง 5 อายุของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)
26	1
27	2
28	2
29	1
30	7
31	1
32	7
33	9
34	6
35	11
36	14
37	17
38	12
39	18
40	22
41	10
42	7
43	2
44	3
45	7
46	1
47	6
48	6
49	9
50	9
51	3
52	2
53	2
55	4
56	2
57	1
59	5

ตาราง 6 จำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ของกลุ่มตัวอย่าง
ที่นำมาศึกษา

จำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์	จำนวน (คน)
1	21
2	9
3	14
4	10
5	10
6	11
7	8
8	5
9	4
10	23
11	23
12	21
13	1
14	5
15	10
16	6
17	7
18	6
19	7
20	8

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดการสถิติพื้นฐาน ได้แก่

- ค่าเฉลี่ย
- ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ความแปรปรวน

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของคู่กลุ่มอิสระเมื่อกลุ่มตัวอย่าง

มี 2 กลุ่ม ใช้ $t - test$

3. วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เมื่อ

ต้องการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละคู่กลุ่มอิสระในกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
s^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
s	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
SS	แทน	ค่า Sum of Square ของกลุ่ม
MS	แทน	ค่า SS/df
df	แทน	Degree of Freedom
q	แทน	q - statistic

ลำดับขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสำรวจคุณลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ฯ โดยวิธีการ Rational Approach และ The Critical Incident Technique ประกอบกัน ทำให้ได้คุณลักษณะ 10 ประการ อันได้แก่ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย การตรงต่อเวลา การรับผิดชอบ เทคนิคในการพูด การประเมินผลงาน ความคิดริเริ่ม การเป็นนักวิจัย ความยุติธรรม การสาธิตการสอน และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา เอื้อต่อการทราบบรรยากาศต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ฯ มีความแตกต่างกันอย่างไร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฯ และวุฒิ จึงทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบตามลำดับขั้น ดังนี้

1. เปรียบเทียบแยกตามเพศ
2. เปรียบเทียบแยกตามอายุ
3. เปรียบเทียบแยกตามจำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่ง
ศึกษานิเทศก์
4. เปรียบเทียบแยกตามวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ แยกตามเพศ ผลปรากฏทั้ง

ตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ
แยกตามเพศ

คุณลักษณะ	ชาย (152 คน)		หญิง (57 คน)		t
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
1. ความเป็นผู้นำ	69.8947	41.1279	71.3684	46.2001	-1.4562
2. การตรงต่อเวลา	64.5066	53.2185	65.8421	48.4925	-1.1937
3. ความรับผิดชอบ	47.3947	36.1153	50.1579	19.0282	-3.1757**
4. เทคนิคในการพูด	70.2829	51.1181	72.0351	52.8916	-1.5713
5. การประเมินผลงาน	66.8553	71.5021	66.9474	87.0865	-0.0682
6. ความกตริเริ่ม	41.0000	72.3404	41.1930	19.5871	-0.1625
7. การเป็นนักวิจัย	59.6711	38.4606	58.5614	41.9292	1.1389
8. ความยุติธรรม	56.2500	29.9503	56.8596	28.7651	-0.7214
9. การสาธิตการสอน	52.6447	46.0186	53.2105	34.7049	-0.5561
10. เทคนิคในการแก้ปัญหา	74.0263	70.8072	75.6842	85.0056	-1.3027

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนเพศชาย และหญิง มีความแตกต่างกันในคุณลักษณะ ด้านความรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนคุณลักษณะด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โดยทั่วไปแล้ว นักเรียนเพศชายและหญิง มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ที่นักเรียนเพศหญิง มีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนเพศชาย

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักเรียนเพศชาย โดยแยกตามอายุ ปรากฏผล ดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของนักเรียนเพศชาย โดยแยกตามอายุ

คุณลักษณะ	อายุ				t
	ต่ำกว่า 40 ปี (108 คน)		40 ปี และสูงกว่า (101 คน)		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. ความเป็นผู้นำ	70.8056	6.5388	69.6765	6.7975	1.2453
2. การตรงต่อเวลา	64.7780	6.9273	64.8020	7.0537	-0.0240
3. ความรับผิดชอบ	48.3241	4.9837	47.3861	5.2933	1.3196
4. เทคนิคในการพูด	71.2778	7.0177	70.0693	7.2845	1.2216
5. การประเมินผลงาน	68.3241	8.0405	65.2772	8.9912	2.5858**
6. ความคิดริเริ่ม	42.2407	4.4087	42.0891	4.6820	0.2411
7. การเป็นนักวิจัย	59.7407	6.7066	59.1386	5.6692	0.6986
8. ความยุติธรรม	56.6019	5.0915	56.1584	5.7161	0.5932
9. การสาธิตการสอน	53.3056	6.4118	52.1683	6.7157	1.2525
10. เทคนิคการนิเทศ	74.8519	9.0541	74.0792	8.1938	0.6453

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนเพศก๊ว ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และมีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกันในคุณลักษณะด้านการประเมินผลงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคุณลักษณะด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโดยทั่วไปแล้ว นักเรียนเพศก๊ว ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และที่มีอายุ 40 ปี และสูงกว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ที่นักเรียนเพศก๊ว ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีคุณลักษณะด้านการประเมินผลงานสูงกว่านักเรียนเพศก๊ว ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักเรียนเพศก๊ว โดยแยกตามจำนวนปีที่รับราชการ ในตำแหน่งนักเรียนเพศก๊ว ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของนักเรียนเพศก๊ว
แยกตามจำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งนักเรียนเพศก๊ว

คุณลักษณะ	จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์				t
	มากกว่า 5 ปี (145คน)		5 ปีและต่ำกว่า (64คน)		
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	
1. ความเป็นผู้นำ	70.2345	6.8607	70.7813	10.6970	-0.4434
2. การตรงต่อเวลา	65.2828	7.4318	3.9063	6.5724	1.2774
3. ความรับผิดชอบ	47.8552	5.2664	48.7031	6.6635	-0.9865
4. เทคนิคในการพูด	70.8897	7.5765	70.4065	6.3012	0.4466
5. การประเมินผลงาน	66.8345	8.5740	66.8906	8.9852	-0.0430
6. ความกตริเริ่ม	41.9724	4.5183	42.2969	4.3413	-0.4843
7. การเป็นนักวิจัย	59.4828	6.4021	59.4688	5.7430	0.0150
8. ความยุติธรรม	56.3724	5.5987	56.4848	4.9633	-0.1379
9. การสาธิตการสอน	52.7931	6.2069	53.1563	7.1585	-0.3717
10. เทคนิคในการนิเทศ	74.8138	8.9999	73.6875	7.7641	0.8695

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 9 พบว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ ทุกท่าน เมื่อแยกตามจำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า จำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฯ ไม่ได้ส่งผลต่อการทำให้ศึกษานิเทศก์ฯ มีคุณลักษณะแตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ โดยแยกตามวุฒิ ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ ตามวุฒินี้ ได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ก. กลุ่มศึกษานิเทศก์ฯ ที่มีวุฒิปริญญาตรีและอนุปริญญา
- ข. กลุ่มศึกษานิเทศก์ฯ ที่มีวุฒิปริญญาตรี
- ค. กลุ่มศึกษานิเทศก์ฯ ที่มีวุฒิสองปริญญาตรี

ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนของคุณลักษณะ
ของศึกษานิเทศก์ฯ โดยแยกตามวุฒิ

คุณลักษณะ	df	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F
1. ความเป็นผู้นำ	2	ระหว่างกลุ่ม	191.8569	95.9285	2.2847
	206	ภายในกลุ่ม	8649.3393	41.9871	
2. การตรงต่อเวลา	2	ระหว่างกลุ่ม	305.8299	152.9150	2.9944
	206	ภายในกลุ่ม	10519.6821	51.0664	
3. ความรับผิดชอบ	2	ระหว่างกลุ่ม	70.8378	35.4189	8.9021**
	206	ภายในกลุ่ม	819.6120	3.9789	
4. เทคนิคในการพูด	2	ระหว่างกลุ่ม	262.5126	131.2581	2.5640
	206	ภายในกลุ่ม	10545.5221	51.1919	
5. การประเมินผลงาน	2	ระหว่างกลุ่ม	483.3351	241.6676	3.2205*
	206	ภายในกลุ่ม	15458.1769	75.0397	
6. ความคิดริเริ่ม	2	ระหว่างกลุ่ม	86.0516	43.0258	2.3118
	206	ภายในกลุ่ม	3833.9718	18.6110	
7. การเป็นนักวิจัย	2	ระหว่างกลุ่ม	554.3743	227.1872	6.8098**
	206	ภายในกลุ่ม	8385.0802	40.7043	
8. ความยุติธรรม	2	ระหว่างกลุ่ม	115.1904	57.5952	1.9662
	206	ภายในกลุ่ม	6034.4173	29.2933	
9. การบริหารจัดการ	2	ระหว่างกลุ่ม	312.1430	156.0715	2.8440
	206	ภายในกลุ่ม	11304.6848	54.8771	
10. เทคนิคในการนิเทศ	2	ระหว่างกลุ่ม	10.7331	5.3666	0.0713
	206	ภายในกลุ่ม	15495.2478	75.2196	

* เป็นนัยสำคัญที่ระดับ .05

** เป็นนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า คุณสมบัติของสีขนานีไฮสกา ด้านการประเมินผลงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อแยกตามวุฒิ และด้านความรับผิดชอบ การเป็นนักวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อแยกตามวุฒิ ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อที่จะทราบว่าคุณใดมีคุณลักษณะของสีขนานีไฮสกา ด้านความรับผิดชอบต่อ การประเมินผลงาน และด้านการเป็นนักวิจัย แตกต่างกับกลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างด้านดังกล่าวแต่ละด้านต่อไป โดยใช้ q - statistic ตรวจสอบ ปรากฏผลดังตาราง 11 , 12 และ 13

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของสีขนานีไฮสกา
ด้านความรับผิดชอบ เมื่อแยกตามวุฒิ

วุฒิ	ประกาศนียบัตร และอนุปริญญา		ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
	$\bar{X}$	47.4545	48.1517	49.5600
ประกาศนียบัตร และอนุปริญญา	47.4545		0.7026	2.1055**
ปริญญาตรี	48.1517			1.4029**
สูงกว่าปริญญาตรี	49.5600			
r		2	3	
q (99, 206)		3.64	4.12	
$\sqrt{MS_w / n} \cdot q (99, 206)$		1.1077	1.2537	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านความรับผิดชอบ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา กับกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์
ด้านการประเมินผลงาน แบ่งแยกตามวุฒิ

วุฒิ	ประกาศนียบัตร และอนุปริญญา		ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
	$\bar{X}$	65.9313	66.4357	70.9600
ประกาศฯ และอนุปริญญา	65.9318	0.5039		5.0282*
ปริญญาตรี	66.4357			4.5243*
สูงกว่าปริญญาตรี	70.9600			.
r		2	3	
q (95, 206)		2.77	3.31	
$\sqrt{MS_w / n} \cdot q (95, 206)$		2.9994	4.3735	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านการประเมินผลงาน สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา และวุฒิปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา กับกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์
ด้านการเป็นนักวิจัย เมื่อแยกตามวุฒิ

วุฒิ	ประกาศนียบัตร และอนุปริญญา		ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
	$\bar{x}$	57.2727	59.2071	63.1600
ประกาศนียบัตร และอนุปริญญา	57.2727	1.9344		5.8873**
ปริญญาตรี	59.2071			3.9529**
สูงกว่าปริญญาตรี	63.1600			

r	2	3
q (99, 206)	3.64	4.12

$$\sqrt{MS_w / n} \cdot q (99, 206) \quad 3.4474 \quad 3.9021$$

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านการเป็นนักวิจัย สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิปประกาศนียบัตรและอนุปริญญา และวุฒิปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มที่มีวุฒิปประกาศนียบัตรและอนุปริญญา กับกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อทราบคุณลักษณะต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด และเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะเหล่านั้น เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ จำนวนที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด และวุฒิของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด
2. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างต่างๆ ดังนี้

1. ในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และศึกษานิเทศก์เขต และกรู จำนวน 434 คน
2. ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฯ ด้านต่างๆ ว่าแตกต่างกันหรือไม่ จัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากศึกษานิเทศก์ฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 209 คน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยใช้วิธีการที่เรียกว่า

Theoretical Approach หรือ Rational Approach รวมกับวิธี Empirical Approach เพื่อนำผลที่ได้ขึ้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสำรวจได้คุณลักษณะเด่น 10 ประการ คือ ความเป็นผู้นำ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ เทคนิคในการพูด การประเมินผลงาน ความคิดริเริ่ม การเป็นนักวิจัย ความยุติธรรม การสาธิตการสอน และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา

ในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 10 ประการ นี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเช่นเดียวกับวิธีสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ สร้างแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 10 ประการ เครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีอยู่ทั้งหมด 154 ข้อความ (item) โดยแยกวัดคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ 18 ข้อ การตรงต่อเวลา 16 ข้อ ความรับผิดชอบ 12 ข้อ เทคนิคในการพูด 18 ข้อ การประเมินผลงาน 16 ข้อ ความคิดริเริ่ม 12 ข้อ การเป็นนักวิจัย 16 ข้อ ความยุติธรรม 14 ข้อ การสาธิตการสอน 14 ข้อ และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา 18 ข้อ -

ลักษณะของข้อความแต่ละข้อในแบบสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เป็นข้อความที่ให้ผู้ตอบ ตอบโดยการให้คำตอบหรือแสดงความคิดเห็นโดยเลือกตอบในช่องมาตราวัด (Scale) 5 ช่องด้วยกัน คือ "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นควายนมากที่สุด" "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นควายนมาก" "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นควายนบางครั้ง" "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นควายนน้อย" และ "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นควายนน้อยที่สุด"

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ประการ ได้เลือกใช้สถิติดังนี้

1. การเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตาม เพศ อายุ และจำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ใช้ $t - test$
2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านต่างๆ จำแนกตามวุฒิ ใช้ $F - test$ และ $q - statistic$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ เป็นผลที่ได้จากการสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ และจากการทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อที่ตั้งไว้ คือ

1. จากการสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่าคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่เื้อดตอการทำงานในหน้าที่ที่ 10 ประการ คือ ความเ็นผู้นำแบบประชาธิปไตย การตรงทลเวลา ความรับผิดชอบ เทคนิคในการพูด การประเมินผลงาน ความคิดริเริ่ม การเป็นนักวิจัย ความยุติธรรม การสาธิตการสอน และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา
2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านต่างๆ จำแนกตามเพศ พบว่าศึกษานิเทศก์ หญิง มีความรับผิดชอบสูงกว่าชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณลักษณะด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง
3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านต่างๆ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กศึกษานิเทศก์ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีการประเมินผลงานสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ 40 ปี และสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณลักษณะด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านต่างๆ เมื่อจำแนกตามจำนวนปีที่ได้รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านต่างๆ เมื่อจำแนกตามวุฒิ พบว่า กศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิสองกกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะในด้านความรับผิดชอบ การประเมินผลงาน และด้านการเป็นนักวิจัย สูงกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิปริญญาตรี และอนุปริญญา และศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิปริญญาตรี ว่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในคุณลักษณะด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าพบว่า การสำรวจคุณลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ โดยวิธี The Critical Incident Technique (CIT) จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากศึกษานิเทศก์ เขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการเขต และครู จากทั่วประเทศ จำนวน 434 คน จากการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อหาคุณลักษณะเด่นที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ จากเหตุการณ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างบรรยายมานั้น ได้คุณลักษณะเด่น 10 ประการ คือ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ เทคนิคในการพูด การประเมินผลงาน ความกตัญญู การเป็นนักวิจัย ความยุติธรรม การสาธิต การสอน และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคุณลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา จากทฤษฎี เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศแล้วพบว่า ส่วนใหญ่มีลักษณะตรงกัน เว้นแต่คุณลักษณะด้านเทคนิคในการพูด ในเอกสารการวิจัยต่างไม่กล่าวถึง แต่ในการสำรวจคุณลักษณะโดยวิธี CIT นี้ กลุ่มตัวอย่างได้ระบุอย่างชัดเจนว่า เทคนิคในการพูดที่จำเป็นและสำคัญต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งทั้งนี้เพราะงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ เป็นงานที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จึงต้องอาศัยการสื่อสารทางวาจาเป็นสำคัญ ส่วนการที่เอกสารและงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องไม่ไกลว่าถึงนั้น อาจเป็นเพราะว่า โดยทั่วไปแล้ว ศึกษานิเทศก์ เป็น ผู้ที่มาจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือเป็นครูมากกบ ซึ่งผู้ที่มีอาชีพนั้น กล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติในด้านเทคนิคในการพูดอยู่แล้ว เพราะครูต้องเป็นผู้อบรมสั่งสอนนักเรียน คุยเสมอ จึงทำให้งานวิจัยหรือเอกสารทางที่ไม่ไกลกว่าถึงหรือคำึงถึงคุณลักษณะด้าน เทคนิคในการพูด

ในด้านการเปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ นั้น ส่วนใหญ่เมื่อจำแนก ตามเพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และวุฒิ ศึกษานิเทศก์ มีคุณลักษณะด้านต่างๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ หรือไม่แตกต่างกัน เว้นแต่ในด้าน ความรับผิดชอบ ที่พบว่าแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ และวุฒิ

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะต่างๆ ของศึกษานิเทศก์ เมื่อ จำแนกตามเพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และ วุฒิ พบว่า ส่วนใหญ่แล้ว ศึกษานิเทศก์ มีคุณลักษณะด้านต่างๆ ไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะหลักเกณฑ์ ในการคัดเลือกครูเข้าเป็นศึกษานิเทศก์ กล่าวคือ ครูที่ได้รับการคัดเลือกเขาเป็นศึกษา นิเทศก์ ใดต้องมีคุณสมบัติดีเอน ตามหลักเกณฑ์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ระบบไว้ โดยผ่านการกลั่นกรองจากจังหวัดและกรมสามัญศึกษา ด้วยเหตุดังกล่าว จึง ทำให้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้บุคคลที่มีคุณลักษณะต่างๆ คล้ายคลึงกันเป็นส่วน ใหญ่ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การศึกษากครั้งนี้ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะ ไม่แตกต่างกันหรือเหมือนกัน นอกจากนี้อาจเป็นเพราะหน้าที่และหลักการในการทำงาน ของศึกษานิเทศก์ ตามความต้องการของกรมสามัญศึกษาของหนึ่ง ที่ว่า ศึกษานิเทศก์ ต้องมีความรู้ ความสามารถดีกว่าครู หรืออย่างน้อยที่ถูกต้องเท่าเทียมครู เพราะหลัก การทนี้ จึงทำให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่ของศึกษาค้นหาหาความรู้อยู่เสมอ และแสวง หาความรู้ต่างๆ เช่น ตำรา ก็มักจะเป็นอย่างเดียวกัน เพราะตำราบางส่วนกรมสามัญ ศึกษาเป็นผู้แจกจ่ายให้ ซึ่งก็เป็นตำราเดียวกันเกือบทุกจังหวัด สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุ หนึ่งที่ทำให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะในด้านต่างๆ โดยทั่วไปไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาที่พบว่า ศึกษาพิเศษกว่า หญิง มีความรับผิดชอบสูงกว่าศึกษา
 นิเทศกว่า ชาย ทั้งๆ ที่คุณลักษณะอื่นๆ ทั้งเพศหญิงและเพศชายไม่มีความแตกต่างกัน
 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศกว่า เพราะส่วนใหญ่ของ
 ศึกษาพิเศษกว่า เป็นงานที่จะต้องติดต่อสัมพันธ์กับครู และบุคคลอื่น ในหน่วยงานต่างๆ
 โดยธรรมชาติ ศึกษาพิเศษกว่า ชายและหญิงต่างก็มีคุณสมบัติด้านความรับผิดชอบอยู่ในตัวเอง
 อยู่แล้ว แต่รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู (Socialization) ในสังคมไทย
 ผู้หญิงได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความรับผิดชอบมาแต่เล็กๆ โดยฝึกให้มีความรับผิดชอบ
 เกี่ยวกับกิจกรรมภายในบ้านมากกว่าเด็กผู้ชาย จึงอาจกล่าวได้ว่า ในด้านความรับ
 รับผิดชอบนั้น สังคมไทย เพศหญิงได้รับการฝึกและพัฒนาามากกว่าเพศชาย และเมื่อเพศ
 หญิงได้มาทำหน้าที่การงาน ในลักษณะที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับกับ
 โดยทั่วไปว่า งานประเภทนี้ ผู้หญิงโดยส่วนรวม ประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ
 สูงกว่าเพศชาย จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้พบว่า ศึกษาพิเศษกว่า หญิง มีความรับผิดชอบ
 สูงกว่าศึกษานิเทศกว่า ชาย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของศึกษาพิเศษกว่า ชาย (47.3947)
 แล้วจะเห็นว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่ค่าเฉลี่ยไว้ (36.0000) ซึ่งแสดงว่า แม้ศึกษาพิเศษกว่า
 ชาย จะมีคุณลักษณะของศึกษาพิเศษกว่า ด้านความรับผิดชอบต่ำกว่าศึกษาพิเศษกว่า หญิง แต่
 ก็ยังมีความรับผิดชอบเฉพาะตนสูงในระดับที่น่าพอใจ

จากการศึกษาพบว่า เมื่อจำแนกตามอายุแล้ว กลุ่มศึกษาพิเศษกว่า ที่มีอายุ
 ต่ำกว่า 40 ปี มีคุณลักษณะด้านการประเมินผลงานสูงกว่ากลุ่มศึกษาพิเศษกว่า ที่มีอายุ
 40 ปี และสูงกว่า อาจเป็นเพราะว่าผู้ในกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม อาจมีผลรวม
 (Interaction) ทำให้แตกต่างกันได้ ทั้งนี้เพราะศึกษาพิเศษกว่า ที่มีอายุต่ำ
 กว่า 40 ปี เป็นผู้ที่วุฒิสูงกว่าปริญญาตรีถึง จำนวน 20 คน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งวุฒิสูง
 กว่าปริญญาตรีเพียง 5 คน ซึ่งผลของความแตกต่างในจำนวนนี้ อาจทำให้คุณลักษณะ
 ของศึกษาพิเศษกว่า ด้านการประเมินผลงานของสองกลุ่มนี้ต่างกันดังผลการศึกษา

เมื่อแยกตามวุฒิแล้ว พบว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ความกว้างรับผิดชอบ การประเมินผลงาน และด้านการเป็นนักวิจัย สูงกว่ากลุ่มศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและกึ่งปริญญา และกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 มีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านค่อนข้างสูงนั้น อาจเป็นเพราะลักษณะทั้ง 3 ด้านนี้ มีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน มีสหสัมพันธ์กันสูง ($p < .01$) และคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเหล่านี้ เป็นคุณลักษณะที่สามารถปลูกฝังได้โดยการเรียนรู้ เกี่ยวกับทฤษฎีและระเบียบวิธีการวิจัย ดังนั้น แนวจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 จะมีคุณสมบัติทั้ง 3 ด้านสูงก็ตาม แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่จะมีโอกาสผ่านการศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยมาแล้ว จึงทำให้กลุ่มนี้มีคุณสมบัติทั้ง 3 ด้าน สูงจากกลุ่มอื่นๆ ซึ่งไม่ได้เรียนการวิจัยมาโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า น่าจะได้มีการศึกษาต่อไปในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขต ใน 12 เขตการศึกษา ว่าควรมีคุณลักษณะอย่างไรจึงจะเอื้ออำนวยการทำงานของศึกษานิเทศก์ เขต ซึ่งในปัจจุบันศึกษานิเทศก์เขต ต้องมีหน้าที่เข้าไปนิเทศการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. ศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละเขตการศึกษาว่า โดยทั่วไปแล้ว ศึกษานิเทศก์ ในแต่ละเขตการศึกษามีคุณลักษณะเหมือนกันหรือต่างกัน
3. ศึกษาว่าเนื้อหาสาระในหลักสูตร การจัดการอบรมศึกษานิเทศก์ ารุ่นต่างๆ ที่กรมสามัญศึกษาจัดทุกปีมานั้น ตรงตามคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ หรือไม่

บรรณานุกรม

ฉลอง ธีรจันทร์ "เกณฑ์การคัดเลือกเข้าเป็นศึกษานิเทศก์" คู่มือการนิเทศการศึกษา,
 กรุงเทพฯการพิมพ์, 2501, 336 หน้า

ประชุมสุข อาชวามารุง คู่มือศึกษานิเทศก์, โรงพิมพ์คุรุสภา, 2496, 68 หน้า
 รองรัตน์ อิศรภักดีและคณะ หลักมูลฐานในการนิเทศการศึกษา, โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2504, 303 หน้า

ลวน สายยศและอังคณา ตันศิริตานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา, วัฒนาพานิช,
 2515, 276 หน้า

สามัญศึกษา, กรม รายงานประจำปีของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,
 2505, 75 หน้า

สามัญศึกษา, กรม บันทึกการนิเทศการศึกษา 2520, จงเจริญการพิมพ์, 2520,
 452 หน้า

สามัญศึกษา, กรม ศึกษานิเทศก์ รุ่น 13, โรงพิมพ์กฤษฎาภรณ์, 2514, 72 หน้า

สาย ภานุรัตน์ "หลักการนิเทศการศึกษา" คู่มือการนิเทศการศึกษา 2508 แผนการ
 การพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา 2511, 256 หน้า

สุรินทร์ สรสิริ "การบริหารงานด้านวิชาการ" เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 83
 2508, 198 หน้า

Flanagan, J.C., "The Critical Incident Technique", The
Psychological Bulletin, 51 : 354 - 355, July, 1954.

Gullford, J.P., Psychometric Methods, McGraw - Hill, New York,
 1954, 597 pp.

Gwynn, John Minor, Theory and Practice of Supervisor, New York, Dodd, 1961, 473.

Hicks, Hanne John, Educational Supervision in Principle and Practice, New York, Ronald Press, 1960, 434 pp.

Lonsdale, Bernard J., Supervision Principles and Methods, Woman's Press, 1967, 170 pp.

Spears, Harold, Improving the Supervision of Instruction, New York, Prentice. Hall, 1953, 478 pp.

Winer, B.J., Statistical Principles in Experimental Design, McGraw - Hill, Book Company, New York, 1962, 672 pp.

ภาคผนวก

สำนักงานศึกษานิเทศก์

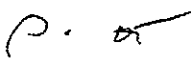
12 ธันวาคม 2518

เรียน

เนื่องจากผมได้ทำการศึกษาและวิจัยเรื่อง "การสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด" เพื่อต้องการทราบคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ว่าคืออะไรบ้าง เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ย่อมมีความใกล้ชิดกับศึกษานิเทศก์ ผมจึงขอความกรุณาจากท่าน ได้กรุณาช่วยบรรยายคุณลักษณะที่ดีคือคุณลักษณะที่ท่านเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการนิเทศการศึกษา และคุณลักษณะที่ไม่ดี คือคุณลักษณะที่ท่านเห็นว่าให้โทษต่อการนิเทศการศึกษา มาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ผลการวิจัยครั้งนี้ อาจนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงให้ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะดังที่ท่านต้องการก็เป็นได้ จึงหวังใจเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านคงกรุณาให้ความร่วมมือ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายวิจิตร อนุวัชรพันธุ์)
ศึกษานิเทศก์จังหวัดปัตตานี

แบบสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด

ตัวอย่าง

คุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์		มีความรู้
คุณลักษณะที่ไม่ดีของศึกษานิเทศก์		มีคุณ

- - - - -

คุณลักษณะที่ดี

คุณลักษณะที่ไม่ดี

.....

หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดปัตตานี

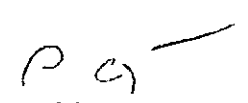
วันที่ 10 พฤศจิกายน 2519

เรียน.....

ข้าพเจ้าได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์
ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด" เพื่อเป็นปฏิญานพันธ์ ในการศึกษาชั้นปริญญาโท สาขาการ
วิทยาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และเชื่อใช้เป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงงานของหลายๆ การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ก็ด้วยต้องขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ฯ
ในหน่วยงานของท่านช่วยออกแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตามความนึกคิดของท่านอย่างแท้จริง
แล้วกรุณาส่งคืนข้าพเจ้าภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2519 ในการออกแบบสอบถามครั้งนี้
ท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่มีคนทำการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่านที่ช่วยออกแบบสอบ
ถามในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายวิจิตร อนวัชพันธุ์)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา
จังหวัดปัตตานี

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัด

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถามนี้ เจ้าของแบบสอบถามจะนำผลการตอบไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นจะไม่มีผลอะไรต่อท่านทั้งทางส่วนตัวและทางราชการ หวังว่าคุณจะตอบด้วยความจริงใจที่สุดเท่าที่จะทำได้ หวังว่าท่านจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

วิธีการตอบ แบบสอบถามนี้เป็นข้อความมาให้ท่านพิจารณาแล้วให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ท่านเลือกดังนี้คือ

ถ้าท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ท่านปฏิบัติอยู่มากที่สุดหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ก็ให้ท่านทำเครื่องหมายในช่อง "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมากที่สุด" ถ้าตรงกับที่ท่านปฏิบัติอยู่มากหรือท่านเห็นด้วยมาก ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยมาก" ถ้าตรงกับการปฏิบัติของท่านเป็นบางครั้งบางคราวหรือบางครั้งท่านก็เห็นด้วยกับข้อความนั้น ก็ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยบางครั้ง" ถ้าข้อความนั้นท่านพิจารณาแล้วตรงกับสิ่งที่ทำอยู่บ่อยหรือท่านไว้อายจะเห็นด้วยกับข้อความนั้นก็ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยบ่อย" ถ้าข้อความนั้นไม่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านทำอยู่เลยหรือท่านไม่เห็นด้วยเลย ขอให้ท่านทำเครื่องหมายดังกล่าวดังต่อไปนี้ในช่อง "ปฏิบัติอยู่จริงหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด"

รายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบ ให้ท่านทำเครื่องหมาย X หรือเขียนตอบในสิ่งที่ เป็น รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน

เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง

วุฒิ ☐ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐สูงกว่าปริญญาตรี
☐ปริญญาตรี

อายุ.....ปี รับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์มานาน.....ปี

ขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือของท่านอีกครั้ง

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความผิด	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความผิด	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความถูกต้อง
1	ในการทำงานเกี่ยวกับส่วนรวม ข้าพเจ้าขอ ความคิดเห็นจากสมาชิกในหน่วยฯ ทุกครั้ง					
2	การที่จะให้ใครทำงานใด ข้าพเจ้าพยายามให้ เขาได้ทำงานตามความสมัครใจและความสามารถ ของเขา					
3	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถ้าหาก ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้น มีแนวโน้มที่จะเป็นไปใน ทางที่ดีขึ้น					
4	ข้าพเจ้าใส่ใจหลักของเหตุผลและสถานการณ์ใน การตัดสินใจ					
5	ข้าพเจ้าศึกษาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอว่าเขา เป็นคนชนิดใด เพื่อจะได้หาวิธีการที่จะดึงให้ เขาช่วยข้าพเจ้าทำงาน					
6	เมื่อข้าพเจ้าทำอะไรผิด ข้าพเจ้ายินดีให้ เพื่อนร่วมงานตำหนิได้โดยไม่โกรธเคืองเขา					
7	ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อนร่วมงานทุกคน ต่างก็มี ความคิดเห็นที่ถูกตอ้งตามธรรมชาติของเขา ซึ่งความคิดเห็นของบางคนตรงกับความคิด เห็นของคนส่วนใหญ่ แต่บางคนอาจไม่ ตรง เราจะทราบความคิดเห็นของใคร เป็นอย่างไร ก็ต้องให้โอกาสเขาได้แสดง ออกมา					

ข้อที่	ข้อความ	รู้สึกอายจริง หรือ เป็นความที่ปกปิด	รู้สึกอายจริง หรือ ในความมาก	รู้สึกอายจริง หรือ เป็นความบังเอิญ	รู้สึกอายจริง หรือ เป็นความขี้อาย	รู้สึกอายจริง หรือ เป็นความอดทน
8	ถ้าจะให้เพื่อนร่วมงานทำงานให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะใช้วิธีขอร้องเขาอย่างสุภาพหรืออ่อน หวาน แหมวงานนั้นๆ เขาจะต้องทำอยู่แล้ว					
9	เมื่อเพื่อนข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับค่าชมเชย หรือ ได้รับบำเหน็จรางวัล ข้าพเจ้าจะดีใจมาก พลอย ยินดีในความสำเร็จของเขาด้วย					
10	ข้าพเจ้าพยายามหาหนทางกระตุ้นเพื่อนร่วมงาน ของข้าพเจ้าให้พยายามทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เสมอ					
11	ข้าพเจ้าไม่ชอบรู้จักหรือสนทนาวีสาสะกับคนที่ ไม่คุ้นเคยมาก่อน					
12	เพื่อนๆ หรือครูชอบมาเล่าความลับหรือปัญหา ของเขาให้ข้าพเจ้าฟังเสมอ					
13	เมื่อมีการทำงานกลุ่ม เพื่อนๆ ชอบมาชักชวนให้ ข้าพเจ้ารวมกลุ่มด้วยเสมอ					
14	เมื่อมีการทำงานกลุ่มครั้งใด ข้าพเจ้าได้รับเลือก เป็นประธานทุกครั้ง					
15	ข้าพเจ้าชอบคล้อยตามเสียงข้างมากของหมู่คณะ ไม่ว่าความคิดเห็นของหมู่คณะนั้น จะถูกหรือผิด					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นควรมุ่งมากที่สุด	ปฏิบัติอยู่จริงหรือ เห็นควรมุ่งมาก	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นควรมุ่งบ้างครึ่ง	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นควรมุ่งน้อย	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นควรมุ่งน้อยที่สุด
16	ถ้าข้าพเจาคิดว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าทำนั้นถูกต้องตามหลักการบะเอะเหตุผลแล้ว ข้าพเจ้าจะทำทันที ไม่ลังเลใจเลย					
17	เมื่อข้าพเจ้าปรากฏตัวในชุมชนใด จะมีคนมารุมล้อม ทักทายมาหาเรา เรากระยะ					
18	ไปประชุมกันมมนา ณ ที่ใด ข้าพเจ้าจะรู้จักบุคคลที่ร่วมสัมมนาควยเป็นส่วนใหญ่					
19	เมื่อมีการนัดหมายพบปะกัน ข้าพเจ้ามักมาช้ากว่าเวลานัด					
20	ข้าพเจ้ามักไปประชุมสาย แต่ก็คิดว่าไม่เป็นเรื่องแปลกเพราะคนอื่นก็ไปสายเช่นกัน					
21	เมื่อกำหนดเวลาว่าจะทำงานให้เสร็จเวลาหนึ่งเวลาใด ข้าพเจ้าทำงานนั้นเสร็จตรงเวลาทุกครั้ง					
22	เนื่องจากมีธุระ หรือภาระทางบ้านมาก ข้าพเจ้าจึงมักมาทำงานสายเล็กน้อยทุกวัน					
23	ถ้านัดหมายกับเพื่อนร่วมงานจะไปไหนกัน หรือต้องทำงานร่วมกันในเวลาหนึ่งเวลาใด ข้าพเจ้าจะมาถึงที่นัดหมายก่อนเวลานัดเสมอ					
24	เมื่อกำหนดเวลาออกนิเทศกับเพื่อนร่วมงาน ข้าพเจ้าก็คิดว่าหน้าที่เพื่อนร่วมงานต้องคอยเรว้างไม่ใช่เรื่องเสียหาย					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นด้วยมากที่สุด	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นด้วยปานกลาง	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด
25	ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาผมเคยมีหรือสัมผัสอะไร ใหญ่ หนึ่งต้องนั่งกอดขาผมเสมอ					
26	ผมเคยออกจากที่ทำงานก่อนเวลาเลิกงาน เล็กน้อยเสมอ เพราะมีธุระส่วนตัว เช่นรับ สมาชิกในครอบครัวเมื่อโรงเรียนเลิกเป็นต้น					
27	ผมเคยมาทำงานก่อนเวลาที่ทางราชการระบุ ไว้เสมอ					
28	ผมไม่เคยให้ใครต้องกอดผมเมื่อฉัน แนะนำว่าจะไปทำอะไรกันที่ไหน เมื่อไร					
29	ตั้งแต่เข้ามาทำงานเป็นข้าราชการ ผมเคย มาทำงานสายนอยที่สุด หรือแทบเรียกว่าไม่มี เลยก็ได้					
30	ในชีวิตราชการของผม มีบ่อยครั้งที่ผมเคย จำต้องมาขออภัยต่อหัวหน้า เพราะมีธุระจำเป็น ต้องมาสาย					
31	ทุกครั้งที่ผมไปมาทำงานสายผมจะรู้สึก ไม่สบายใจ และคิดว่าทำไมนะเขาจึงขางเอา เปรียบเวลาราชการเสียเหลือเกิน					
32	เพื่อนร่วมงานต่างก็ยอมรับกันว่า ผมเคยเป็น คนตรงต่อเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความสำคัญ	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความบางควร	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความน้อย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความน้อยที่สุด
33	ถ้าจะให้ไปเป็นไปตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการคนปัจจุบันในข้อ "ตรงต่อ เวลา" ข้าพเจ้าจะรู้สึกอึดอัดและจะต้องปรับปรุง ตัวเองเสียใหม่					
34	เรื่องที่ข้าพเจ้าเกลียดที่สุดเรื่องหนึ่งก็คือการ ฉึกฉัก					
35	เมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องมีการประเมินว่า ทำงานบรรลุเป้าหมายหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด					
37	เมื่อถึงเวลาทำงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะทำ เองอย่างเต็มที่ ไม่หวังพึ่งผู้อื่น					
38	ในการทำงานถ้ามีอุปสรรค หรือความยุ่งยาก เกิดขึ้น ข้าพเจ้าจะพยายามหาทางปลุกตัวออกมา อยู่นอกวงการเสมอ เพราะข้าพเจ้าพบกับอุปสรรค					
39	ข้าพเจ้ารักสุขภาพดี เมื่อสิ่งนั้นเป็นความ ลับ					
40	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ข้าพเจ้าจะทำงานนั้นให้สำเร็จไม่ว่าจะมีอะไรมา ขัดขวาง					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติอยู่จริงหรือ เห็นด้วยบางส่วน	ปฏิบัติอยู่จริง หรือเห็นด้วยมาก	ปฏิบัติอยู่จริง หรือเห็นด้วยบางส่วน	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติอยู่จริงหรือ เห็นด้วยที่สุด
41	เมื่อถึงเวลาเลิกงานเมื่อใด ข้าพเจ้าก็จะ ผละงานไปตามใจ แม้งานนั้นจะยังไม่เสร็จ และเป็นงาน รับผิดชอบ					
42	ระหว่างเพื่อนฝูงและงานในหน้าที่ ข้าพเจ้า คิดว่ายอมทิ้งงานก็กว่าจะทิ้งเพื่อนฝูง					
43	ข้าพเจ้าคิดว่า ไม่ควรเข้าไปสอแทรก หาม ปราม เมื่อคนอื่นชั่วสุดของหน่วยงานเราไปใน ทางที่ไม่เป็นประโยชน์หรือนำไปใช้เป็นประโยชน์ ส่วนตัว					
44	- งานบางอย่างที่ข้าพเจ้าพอทำได้และเป็นงาน ของส่วนรวม ถ้าไม่ได้รับการขอร้องจากหมู่คณะ ข้าพเจ้าจะไม่ทำ					
45	ข้าพเจ้าเก็บรักษาสิ่งของที่ได้รับมอบหมายให้ ดูแลเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ดูแล ซ่อมแซมส่วน ที่สึกหรอ หรือชำรุดเสียหายอยู่เสมอ					
46	งานในหน้าที่ของเราเอง ถ้าสามารถให้คนอื่น เขาทำเสียได้โดยเราไม่ต้องทำ ข้าพเจ้าคิดว่า เป็นเรื่องที่ดี					
47	ในการผูกแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าจะผูกอย่างชัดเจน มีจังหวะไม่เร็วไม่ช้า ไม่แรงหรือรีบเกินไป					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นด้วยมากที่สุด	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นด้วยบางส่วน	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด
48	ในการพูดให้ผู้อื่นฟัง เมื่อตอนโศกเศร้า สนุก หรือตลกขบขัน ชาวเขาจะมีอารมณ์ร่วมไปกับ ภาวะการนั้นด้วยเสมอ					
49	เมื่อได้รับเชิญไปพูดเรื่องหนึ่งเรื่องใด ชาวเขา จะพูดเรื่องนั้นจบในเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง					
50	เมื่อพูดหรือสนทนากับผู้อื่น ชาวเขาจะใช้ภาษา ง่ายๆ ที่ทุกคนสามารถเข้าใจ					
51	ในการพูดให้ผู้อื่นฟัง ชาวเขาจะพูดตรงประเด็น หรือตรงกับเรื่องที่กำหนดมาให้พูด					
52	เวลาสนทนาหรือพูดให้ผู้อื่นฟัง ชาวเขานิยมใช้ ภาษาต่างประเทศ					
53	นอกจากต้องเตรียมเนื้อหาสาระในการพูดใน การบรรยายให้เขาฟังแล้ว แม่แต่ตัวอย่างประกอบ เรื่องราวที่พูด ชาวเขาก็ต้องเตรียมไว้ด้วย					
54	ในการพูดในที่ชุมชน ชาวเขาจะใช้คำพูดที่มี ความหมายเป็นสองแง่ หรือที่เรียกว่าสัพคนปน แทรกอยู่เสมอ เพราะช่วยให้ผู้ฟังสนใจ					
55	เมื่อปรากฏตัวต่อหน้าผู้อื่น เมื่อชาวเขาได้รับ เชิญไปพูด ชาวเขาจะยิ้มและแสดงกริยาท่าทีว่า ยินดีที่ได้มาพูดให้เขาฟัง					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควรมากที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควรมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควยบางครั้ง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควยน้อย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควยเอยที่สุด
56	ข้าพเจาจะอ่านหนังสือทุกประเภทที่เป็นประโยชน์					
57	ในการบรรยายหรือปาฐกถา ถาต้องการยกตัวอย่างเพื่อการเปรียบเทียบ ข้าพเจาจะต้องใช้กราฟเขาชวยควยเสมอ					
58	เมื่อไกรับเชิญใทบบรรยายหรือปาฐกถาอะไร ข้าพเจาจะทล่าวถลนตนและขอโทษผุ้ฟังกอนพุดถึงเนื้อหาสาระเสมอ					
59	ในขณะที่ข้าพเจาบรรยายเรื่องอะไรใทคนฟัง ข้าพเจามักมองคผุ้ฟัง และประสานสายตากับผุ้ฟังเสมอ					
60	กอนพุดในที่ประชุมทุกกรัง ข้าพเจาจะต้องศึกษาเสียกอนว่า จะพุดใทไกรฟัง ผุ้ฟังมีความรู้ระดับใด หรืออยู่ในสังคมชนคใด					
61	ในการที่ถองไปพุดใทคนอื่นฟัง ข้าพเจาจะวางโครงการเรื่อง จดัขึ้นตอน ลำดับกอนหลัง ในเรื่องที่จะพุดกอนเสมอ					
62	ในการพุดในที่ประชุม หรือที่ชุมนุม ข้าพเจามักใช้คำชำเซน คำว่า "แลจก็" "อันที่จริง" เป็นตน เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมากที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยบางครั้ง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด
63	ข้าพเจ้าจะแทรกบทกลอนเข้าไปในระหว่าง ที่ข้าพเจ้าปาฐกถา หรือบรรยายทุกครั้ง					
64	ในการบรรยายให้คนฟัง ถ้าพูดถึงที่เป็นนาม ธรรม ข้าพเจ้าพยายามยกตัวอย่างจากชีวิตจริง หรืออุปมาอุปไมยแทรกไว้ทุกครั้ง					
65	เมื่อทำงานเสร็จแล้ว ต้องมีการประเมินผลควา งานบรรลุเป้าหมายหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ วางไว้มากน้อยเพียงใด					
66	ในการประเมินผลงานแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าต้อง วางหลักเกณฑ์หรือทราบเกณฑ์ก่อนเสมอ					
67	ผลการประเมินจะดี ถูกต้อง ต้องอาศัยข้อมูล ที่ละเอียดและเชื่อถือได้					
68	ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ต้องมาจากเครื่องมือที่มี ความเชื่อมั่นสูงและมีความเที่ยงตรงควย					
69	ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า คนที่จะประเมินผลงาน ได้ดี ต้องรู้จักเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บข้อมูล					
70	หลักของการวัดที่สำคัญที่สุดข้อหนึ่งก็คือวัดตาม ความมุ่งหมายที่ตั้งไว้					
71	วิธีแปลผลที่ได้จากการวัดเป็นเรื่องที่สำคัญ เรา จะแปลผลใดถูกต้อง ต้องทราบเรื่องนี้เป็นอย่างดี					

ข้อ ๒- ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นควายน่าที่สุด	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นควายน่า	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นควายน่า	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นควายน่า	
72	เมื่อทำการวัดหรือประเมินผลงานแล้ว ควรจะนำ ผลที่ได้รับนั้นมาปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปด้วย					
73	ในการเขียนวัตถุประสงค์ของการทำงาน ควร เขียนออกมาในรูปเชิงพฤติกรรม เพราะสะดวก แก่การวัดและการประเมินผล					
74	วัตถุประสงค์ของการทำงานจะเป็นตัวชี้แนะให้ เราทราบว่า เมื่อจะวัดผลต้องใช้เครื่องมืออะไร ชนิดไหนและประเมินได้อย่างไร					
75	ถ้เราเขียนวัตถุประสงค์ของการทำงานออกมา ในรูปเชิงพฤติกรรมและระบุเกณฑ์เอาไว้ชัดเจน จะช่วยให้เราประเมินผลได้สะดวกยิ่งขึ้น					
76	ข้าพเจ้าไม่เคยประเมินผลงานเมื่อทำงานเสร็จ เพราะข้าพเจ้าทำงานสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ ทุกครั้ง					
77	ในการประเมินผล ข้าพเจ้าก็คิดว่าไม่จำเป็นที่ เราจะต้องทราบเกี่ยวกับเครื่องมือวัด					
78	การทำงานทุกอย่างจะก้าวหน้าหรือล่าช้า ข้าพเจ้าก็ว่าการประเมินผลมีส่วนประกอบอยู่มาก					
79	ข้าพเจ้าคิดว่า นักประเมินผลที่ดีควรมีวิจารณ์- ฐานไว้มาก		๑			

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมากที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยบางครั้ง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด
80	การทำงานตามโครงการที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเพราะไม่รู้จักประ- เมินผลงานและนำผลงานที่ได้รับจากการวัดการ ประเมินไปปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป					
81	ในการแก้ไขปัญหาหรือทำงานอะไร ข้าพเจ้า ชอบทดลองใช้วิธีการที่ไม่มีใครใช้หรือกำหนดมาให้					
82	ข้าพเจ้าชอบการเปลี่ยนแปลง แม้แต่สิ่งเล็กๆ น้อยๆ ในที่ทำงาน เช่น การจัดโต๊ะนั่งทำงาน ก็ควรมีการเปลี่ยนแปลงการจัดบางอย่างบ่อย เดือนละครั้ง หรือสองสามเดือนครั้งก็ยิ่งดี					
83	ข้าพเจ้าชอบเผชิญกับปัญหาใหม่ๆ เพราะ ข้าพเจ้าคิดว่าปัญหาใหม่นั้น ทำทลายให้เราใช้ความ สามารถที่แท้จริงของเราได้					
84	ถ้าใครระบมกบหมายให้ทำงานซ้ำหนึ่ง ข้าพเจ้า จะคิดถึงวิธีการเก่าๆ ที่เคยใช้และนำมาใช้ทันที					
85	ข้าพเจ้าเป็นคนเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงบาง สิ่งบางอย่างบ่อยครั้ง ในหน่วยงานของเรา เช่น การจัดตู้เอกสารเสียใหม่ จัดที่นั่งทำงานเสียใหม่ เป็นต้น					
86	ในบรรดาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ข้าพเจ้า ชอบวิชาการวิจัยมาก					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความถูกต้องที่สุด	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความมาก	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความบาง	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความเคย	ปฏิบัติจริง หรือ เห็นความน้อยที่สุด
87	ในการทำงานในปัจจุบัน ข้าพเจ้าคิดว่าเราไม่ วิธีการที่เคยใช้กันมากโดยลี้และก้าวหน้าเพียง พอแล้ว					
88	เมื่อข้าพเจ้ามีโอกาสไปศึกษาคูงาน ข้าพเจ้า จะนำเอาวิธีการใหม่ทั้งหมดมาปรับปรุงและทดลอง ใช้กับงานในหน้าที่ของข้าพเจ้าบางส่วน					
89	ถ้าเราทำอะไรแตกต่างไปจากผู้อื่น ถึงแม้ว่า การกระทำนั้นจะโดยลี้ดีกว่า ก็ไม่ควรกระทำ เพราะผู้อื่นจะไม่พอใจและเราจะอยู่ในสังคมนั้น ลำบาก					
90	ในการปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าจะต้องคอยรับ คำแนะนำจากผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง					
91	เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้า เป็นคนกระตุ้นให้กลุ่มใดคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ออกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้					
92	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง เพราะมีความเชื่อว่า ถึงแม้ว่าจะมีสิ่งใหม่เข้ามา หรือปัญหาใหม่เข้ามา เราก็ต้องมีวิธีแก้ปัญหานั้น ใดแน่นอน			๑		
93	ข้าพเจ้าสนใจอยากทราบเห็นเรื่องราวความ วิชาการอยู่เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมากที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยบ้าง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด
94	ข้าพเจ้าสนใจในผลการค้นคว้าหรือการทดลอง ใหม่ๆ					
95	ข้าพเจ้าชอบอ่านผลการวิจัยทุกเรื่องที่มีใน หน่วยงานของข้าพเจ้า จนข้าพเจ้าสามารถบอก ได้ว่าขณะนี้ผลการวิจัยเรื่อง เรื่องอะไรบ้าง ใครเป็นผู้ทำ					
96	ข้าพเจ้าไม่อยากจะอ่านผลการวิจัยต่างๆ เพราะข้าพเจ้าไม่ถนัดในเรื่องสถิติ					
97	ในการทำงานหรือแก้ปัญหาของข้าพเจ้าทุกครั้ง ข้าพเจ้าพยายามใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เสมอ					
98	ข้าพเจ้าเป็นคนชอบวิพากษ์วิจารณ์และมักคาด คะเนเหตุการณ์อะไรถูกต้อง					
99	ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นของ ผู้อื่นมีโอกาสดูกและผิดเพี้ยนกับของข้าพเจ้าเอง					
100	ข้าพเจ้าใช้หลักของเหตุผลในการตัดสินใจทุกครั้ง					
101	ข้าพเจ้าสามารถทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดได้ผล ตามที่ไต่ถามวางแผนไว้ แม้งานนั้นจะค่อนข้างยาก					
102	ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นเป็นอิสระของตนเอง จะยอมตามผู้อื่นก็ต่อเมื่อ ข้าพเจ้าได้ใคร่ครวญ อย่างรอบคอบ แล้วว่าเขาถูกจริงๆ					

- 103 ส่วนมากข้าพเจ้ายะเชื่อผู้นำ ผู้อาวุโส และผู้ที่
ทำงานในตำแหน่งที่สูงกว่าข้าพเจ้านั้นที่เมื่อเขาพูด
อะไร
- 104 ถ้าได้วางแผนไว้ว่าจะทำอะไร เมื่อไร
ข้าพเจ้าปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ทุกครั้ง
- 105 ข้าพเจ้ายากเห็นและให้มีการก่นควาอะไรใหม่
- 106 ข้าพเจ้าคิดอยู่เสมอว่า วิธีการทำงาน หรือวิธี
การแก้ปัญหาของหน่วยงานเรายังได้ผลไม่เป็นที่
พอใจเลย
- 107 ข้าพเจ้าพยายามคิดค้นหาวิธีการที่นอกเหนือไป
จากที่ใช้กันอยู่เป็นประจำเสมอ
- 108 ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเรื่อยๆ วิธีการใหม่ๆ
เท่านั้นที่ข้าพเจ้าคิดว่าจะแก้ปัญหาใหม่ได้ผลดี
- 109 ในฐานะที่เราเป็นศึกษานิเทศก์ เราไปสังเกต
เพียงชั่วโมงสองชั่วโมง เราก็มั่นใจได้ว่าครู
เขาทำงานก็หรือไม่
- 110 ในการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นโรงเรียน
ตัวอย่างของจังหวัดใดก็ตาม ข้าพเจ้าคิดว่าไม่
ควรใช้ข้อมูลทางกานบริหารหรือกานวิชาการกาน
เดียวเป็นเกณฑ์

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมากที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยบ้าง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด
111	ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ควรพิจารณาตามหน้าที่เป็นหลัก					
112	ถ้าคนในปกครองของข้าพเจ้าทำผิด ข้าพเจ้าจะให้โอกาสเขาชี้แจงเหตุผลก่อนการพิจารณาตัดสินลงโทษก่อนเสมอ					
113	ในการติดต่องานกับใคร ถ้าบุคคลที่ข้าพเจ้าไปติดต่อกับข้าพเจ้าเป็นการส่วนตัว ข้าพเจ้าจะลัดคิวเขาไปติดต่อก่อนเสมอ					
114	ข้าพเจ้าลงโทษใคร ก็ต่อเมื่อข้าพเจ้าได้สอบสวนหรือไต่ถามจนแล้วปรากฏว่าเขามีความผิดจริงๆ					
115	เพราะทุกคนต้องมีพรรคพวกและพี่น้อง ระบบหมู่พวกจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าทำงานใหม่					
116	ข้าพเจ้าชอบให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ครูใหญ่สนิทสนมกับข้าพเจ้า					
117	การที่เอาผลงานที่ไปเห็นเพียงชั่วคราวช่วยมาเป็นเครื่องตัดสินว่า คนนั้นทำงานดีหรือไม่ ข้าพเจ้าคิดว่าผู้มีอำนาจไม่ควรทำ					
118	ในทรศนะของข้าพเจ้า ครูที่มีวุฒิสูงๆ เป็นคนเก่งที่ควรยกย่องนับถือ					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติอย่างจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติอย่างจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติอย่างจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติอย่างจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติอย่างจริง หรือ เห็นความถูกต้อง
119	ถ้าข้าพเจ้าเป็นครู ข้าพเจ้าจะเอาใจใส่ดูแลเด็กที่เป็นลูกของบุคคลที่ข้าพเจ้ารู้จัก หรือลูกของคนที่มีฐานะที่มีชื่อเสียงเท่านั้น เพราะอุปการะของเด็กเหล่านั้นสามารถให้การช่วยเหลือโรงเรียนหรืองานส่วนตัวของข้าพเจ้าได้ดีกว่า					
120	คนที่ควรได้เลื่อนเงินเดือนปีละ 2 ขั้น ควรเป็นคนที่มีความดีเกินกว่าผู้อื่น และทุกคนในหน่วยงานนั้น ยอมรับในความจริงข้อนี้					
121	คนที่ควรได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้นขึ้นไปควรเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเรา ยกย่องเรา ให้เกียรติเรา ตลอดจนอาสาช่วยงานเราทั้งส่วนตัวและราชการเป็นประจำ					
122	ในฐานะที่เราเป็นศึกษานิเทศก์ การยกย่องชมเชยหรือตำหนิใครคนใด เราควรจะได้ศึกษาเขานานๆ หลายแง่หลายมุม					
123	ข้าพเจ้าเตรียมการสอนก่อนการสาธิตการสอนทุกครั้ง แม้ว่าเรื่องนั้นๆ ข้าพเจ้าจะเคยสาธิตมาแล้ว					
124	ในการสาธิตการสอน ข้าพเจ้าต้องมีอุปกรณ์การสอนประกอบไปด้วยทุกครั้ง					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควรมากที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควรมาก	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควบบ้างครึ่ง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควายน้อย	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นควาพที่สุด
125	ในการสอนของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะหาทางให้ผู้ สังเกตการสอนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยทุกครั้ง					
126	ข้าพเจ้าจัดกิจกรรมการสอนใหญ่เรียนได้ปฏิบัติจริง เสมอในการสอนของข้าพเจ้าทุกครั้ง					
127	ในการสาธิตการสอน บางครั้งข้าพเจ้าก็ให้ผู้ ที่ชำนาญกว่าข้าพเจ้า เป็นผู้สาธิต					
128	ในการสาธิตการสอน ก่อนลงมือสาธิตจริง ข้าพเจ้ามักทดลองสอนกับกลุ่มเล็กๆ ก่อน					
129	ในขณะที่สอน ข้าพเจ้าจะสังเกตพฤติกรรมของ ผู้เรียนไปด้วย					
130	ถ้าสังเกตเห็นว่าผู้เรียนขาดความสนใจในบทเรียน ที่ข้าพเจ้าสอน ข้าพเจ้าจะหาวิธีเรียกความสนใจของ เขาคืนมาโดยไม่ให้เขารู้ตัว เช่น อาจมีนิทานสลับ อาจรองเพลง หรือเล่นเกมสลับ เป็นต้น					
131	แผนการสอนของข้าพเจ้า ประกอบด้วย เนื้อหา วัตถุประสงค์ของการสอน กิจกรรมการเรียน สื่อ การเรียนหรืออุปกรณ์ การวัดผล และการประเมินผล					
132	ก่อนสาธิตการสอน ข้าพเจ้าจะเตรียมตัวจนเกิด ความมั่นใจและพร้อมที่จะแสดงอย่างเต็มที่ก่อน					

ขอ

ข้อความ

ปฏิบัติจริง หรือ
เห็นค ยมา
ปฏิบัติจริง หรือ
เห็นคายบ งคร

ปฏิบัติจริง หรือ
เห็นคายนอยที่สุด

- 133 ในการสาธิตการสอนแต่ละครั้ง ข้าพเจ้ารู้สึก
ตื่นเต้น บางครั้งก็ประหม่าจนลืมขั้นตอนในการสาธิต
ที่เตรียมมาถี่เกินไป
- 134 ข้าพเจ้ามักได้รับเชิญให้ไปสาธิตการสอนในวิชาที่
ข้าพเจ้ารับผิดชอบบ่อยครั้ง
- 135 ข้าพเจ้าทดลองสอนวิชาที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบใน
โรงเรียนที่ส่งวนไว้เพื่อปรับปรุงทางด้านการ
หรือโรงเรียนอื่นเสมอมา
- 136 ถ้าการสอนเนื้อหาใดในวิชาที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบอยู่
นั้นได้ไม่ค่อยดี เขาจะมาขอคำแนะนำจากข้าพเจ้า
- 137 ข้าพเจ้านิเทศการสอนโดยถือหลักว่า นิเทศตาม
ความต้องการของโรงเรียนเป็นอันดับแรก
- 138 เมื่อต้องการให้ผู้อื่นทำงานตามความต้องการของ
ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะใช้วิธีกระตุ้นให้เขาเป็นความ
สำคัญและเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ เสียก่อน
- 139 ในการนิเทศการศึกษานั้น ก่อนที่จะเสนอวิธีการ
ของเรา ต้องให้โอกาสเขาเสนอวิธีการของเขาให้
เราทราบก่อน เราจึงเสนอวิธีการของเราเข้าไปที่
หลัง พร้อมทั้งเสนอแนะผลดีของวิธีการของเราให้
เขาทราบ

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความถูกต้องที่สุด	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความถูกต้อง	ปฏิบัติตามจริง หรือ เห็นความถูกต้องที่สุด
140	ในการที่จะให้ครูทำอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าถือหลักว่า ต้องนำเอาสิ่งทั้งหลาย ให้เขาทำก่อนแล้ว จึงค่อยให้ ทำสิ่งที่ยากขึ้นไปตามลำดับ					
141	ในการนี้เทศการสอนนั้น ข้าพเจ้าจะสาธิตอะไร ให้ดูก็ต่อเมื่อข้าพเจ้ามั่นใจว่าทำได้จริง ครูเขา ต้องการหรือโรงเรียนขอรองมาเท่านั้น					
142	เมื่อครูมาหาเราเพื่อขอความช่วยเหลือ ข้าพเจ้าคิดว่า เราต้องช่วยเต็มที่ เท่าที่ความ สามารถของเราจะช่วยได้					
143	ในการนี้เทศการศึกษา ข้าพเจ้าจะเสนอแนะวิธี การทำงานหรือวิธีการแก้ปัญหาให้มากกว่าสิ่งอื่น					
144	เมื่อเสนอแนะวิธีการทำงานหรือวิธีการสอนให้ แก่ครู ข้าพเจ้าจะไม่ใช้วิธีการบังคับให้ทำตามที่ ข้าพเจ้าเสนอแนะ แต่จะใช้วิธีชักชวนโดยการชี้ให้ เขาเห็นว่า วิธีที่ข้าพเจ้าเสนอแนะไปนั้นก็มี ประโยชน์อย่างไร					
145	เมื่อไปเห็นข้อผิดพลาดบกพร่องในการทำงานของ ครู ข้าพเจ้าจะไม่ตำหนิหรือว่ากล่าวเขาทันที แต่จะ ค่อยๆ ชี้แจงหรือเสนอแนะเขาว่า น่าจะทำอย่างนั้น อย่างนี้					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นความเหมาะสมที่สุด	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นความเหมาะสม	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นความเหมาะสม	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นความเหมาะสม	ปฏิบัติอยู่จริง หรือ เห็นความเหมาะสมที่สุด
146	ครูคนใดมีผลงานดีเด่น ข้าพเจ้าจะยกย่องเขา พร้อมทั้งนำผลงานของเขาออกเผยแพร่เป็นตัวอย่าง บางครั้งก็เชิญเขามาเป็นวิทยากรด้วย					
147	ครูคนใดดีเด่นในการทำงาน ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้า จะสนับสนุนให้เขามีความก้าวหน้าในอาชีพหน้าที่					
148	ในการออกนิเทศการศึกษา ข้าพเจ้าไม่เคยวาง ตัวแบบผู้มีอำนาจ แต่จะวางตัวเป็นเพื่อนร่วมงาน แลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
149	ข้าพเจ้าคิดว่า การนิเทศการศึกษา จะได้ผลหรือ ไม่อยู่ที่ว่า เราก็กษานิเทศเอง ทำตัวหรือวางตัว ในนาศรัทธาเพียงใด					
150	จะนิเทศการศึกษาให้ได้อผล ข้าพเจ้าคิดว่าเราต้อง ทดลองศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ					
151	การปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูของศึกษา นิเทศก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้การนิเทศการศึกษาได้อผล ประการหนึ่ง					
152	เทคนิคชวนพาที่ คือการพูดชักชวน โน้มน้าว หรือ ตะลุมให้เขาทำตามความต้องการของเรา เป็นสิ่ง สำคัญประการหนึ่งในการนิเทศการศึกษา					
153	ข้าพเจ้าคิดว่า การสาธิตการสอนแต่ละครั้งเราต้อง มั่นใจว่าได้ผลอย่างที่ต้องการสาธิต					
154	เมื่อทางโรงเรียนมีกิจกรรมและเชิญเราไปร่วม กิจกรรมนั้นด้วย ข้าพเจ้าไปร่วมด้วยทุกครั้ง					

การอ่านจําแนกข้อความคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

ข้อที่	t	p
1	3.4423	.01
2	2.4456	.01
3	3.9326	.01
4	2.6932	.01
5	2.8307	.01
6	2.7112	.01
7	2.8923	.01
8	3.4141	.01
9	3.5222	.01
10	3.4245	.01
11	5.1559	.01
12	1.8924	.05
13	2.0241	.05
14	3.7829	.01
15	2.1161	.05
16	3.4796	.01
17	1.9987	.05
18	2.5694	.01
19	3.5614	.01
20	1.9814	.05

ข้อที่	t	p
21	2.6514	.01
22	3.2640	.01
23	2.1639	.05
24	1.8241	.05
25	3.0720	.01
26	3.2658	.01
27	2.6920	.01
28	1.7841	.05
29	2.1766	.05
30	1.7664	.05
31	2.4021	.05
32	3.5201	.01
33	1.9291	.05
34	2.9910	.01
35	2.3114	.05
36	3.6443	.01
37	3.2636	.01
38	2.3114	.05
39	1.7424	.05
40	1.7894	.05

ν _{obs}	t	p
91	2.0262	.05
92	2.8224	.01
93	2.3024	.05
94	2.4490	.01
95	2.5376	.01
96	2.7380	.01
97	2.1981	.05
98	2.3716	.05
99	2.5407	.01
100	2.1441	.05
101	2.6347	.01
102	2.2689	.05
103	1.7424	.05
104	2.9708	.01
105	2.0849	.05
106	2.8054	.01
107	2.1304	.05
108	3.3124	.01
109	2.1904	.01
110	3.6102	.01
111	3.3503	.01
112	3.1984	.01
113	3.0810	.01
114	2.3716	.05
115	2.4574	.01

ν _{obs}	t	p
116	2.1760	.05
117	1.9361	.05
118	1.8096	.05
119	2.5212	.01
120	2.4001	.05
121	1.7211	.05
122	2.0941	.05
123	3.3024	.01
124	2.6244	.01
125	2.4964	.01
126	1.9344	.05
127	2.2241	.05
128	2.4928	.01
129	3.1602	.01
130	2.2251	.05
131	3.8775	.01
132	2.0784	.05
133	3.4001	.01
134	2.8911	.01
135	2.2912	.05
136	2.6694	.01
137	2.4001	.05
138	2.8224	.01
139	2.7104	.01
140	3.8273	.01

အမှတ် No.	t	p	အမှတ် No.	t	p
41	2.7321	.01	66	2.8224	.01
42	2.2261	.05	67	3.5344	.01
43	3.1214	.01	68	3.33686	.01
44	1.8142	.05	69	2.3104	.05
45	2.1196	.05	70	3.0400	.01
46	3.6821	.01	71	2.5958	.01
47	2.7152	.01	72	2.2250	.05
48	3.0335	.01	73	3.1256	.01
49	3.8238	.01	74	3.9204	.01
50	3.6822	.01	75	2.3104	.05
51	4.1099	.01	76	2.8333	.01
52	1.7112	.05	77	3.4596	.01
53	2.0162	.05	78	2.4600	.01
54	1.9426	.05	79	3.7201	.01
55	2.7556	.01	80	3.4341	.01
56	3.5840	.01	81	1.9041	.05
57	3.2391	.01	82	2.4095	.05
58	3.1684	.01	83	3.1714	.01
59	2.6456	.01	84	2.6244	.01
60	2.9891	.01	85	2.8303	.01
61	2.9760	.01	86	2.1742	.05
62	2.9458	.01	87	3.4235	.01
63	2.6464	.01	88	2.6244	.05
64	1.9825	.05	89	1.8222	.05
65	2.0929	.05	90	1.7904	.05

ບັນດາ ທຸກ	t	p
141	2.8162	.01
142	2.6244	.01
143	2.8224	.01
144	3.8986	.01
145	3.5434	.01
146	4.3181	.01
147	3.1287	.01

ບັນດາ ທຸກ	t	p
148	1.7623	.05
149	2.9572	.01
150	2.4454	.01
151	3.7293	.01
152	3.9514	.01
153	3.7729	.01
154	1.7801	.05